

SUOMEN ITÄMERI-INSTITUUTTI
THE BALTIC INSTITUTE OF FINLAND

SUOMEN ITÄMERI-INSTITUUTIN SÄÄTIÖ

TOIMINTAKERTOMUS

2008

Sisällys

1. Säätiön perustaminen ja tarkoitus	3
2. Säätiön hallinto	3
3. Suomen Itämeri-instituutti	4
3.1. Henkilöstö	4
3.2. Neuvottelukunta	4
4. Suomen Itämeri-instituutin toiminta vuonna 2008	5
5. Projektit	6
5.1. SPb InnoReg – Promoting Regional Innovation System in St.Petersburg through Transnational Cooperation	6
5.2. BSR InnoReg – Strengthening Innovation Governance in Baltic Non-metropolitan Regions through Transnational Cooperation	8
5.3. Enhancing Intellectual Property Rights Competence and Cooperation in Russia (St.Petersburg), Finland, Denmark and Sweden	9
5.4. AQM III: Development of Air Quality Cooperation between Finland and St. Petersburg	10
5.5. Klub Tampere- kansainvälistymis- ja kulttuurivientihanke	11
5.6. WorkPlace Pirkanmaa -valmisteluhanke	12
5.7. eCitizen II -valmisteluhanke	13
5.8. VBN InnoReg II -valmisteluhanke	14
5.9. Karjalan kylien sanitaation kehittämishanke	15
5.10. Rakennusmateriaalien vientirengas Venäjälle	16
5.11. Tietokirjallisuuden vientirengas	16
5.12. Helsinki-keskus	16
5.13. VTT:n Venäjä-yhteistyön edistäminen	17
6. Foorumitoiminta	17
7. Koulutustoiminta – luennot, esitykset	22
8. Muu toiminta	24
8.1. Suomen Itämeri-instituutin kannanotto Euroopan unionin Itämeri-strategian valmisteluun	
8.2. Itämeren kaupunkien liiton UBC:n tietoyhteiskuntakomissio	25
8.3. Tampereen Nuorkauppakamarin vienti- ja ympäristöpalkintoraati	26
9. Seminaari- ja kokousmatkat	26
10. Vuoden 2008 aikana valmisteltuja tulevia hankkeita	31
11. Säätiön talous	32

Suomen Itämeri-instituutin säätiön toimintakertomus 2008

1. Säätiön perustaminen ja tarkoitus

Tampereen kaupunginvaltuusto hyväksyi Suomen Itämeri-instituutin säätiön perustamisen sekä säännöt kokouksessaan 31.3.1993.

Oikeusministeriö on myöntänyt luvan säätiön perustamiseen ja vahvistanut säännöt 14.9.1993. Säätiö on merkitty säätiörekisteriin 17.3.1994.

Säätiön nimi on muutettu Suomen Itämeri-instituutiksi 24.3.2009.

Suomen Itämeri-instituutin säätiön tarkoituksena on

1. herättää ja vahvistaa Itämeren alueeseen sekä sen poliittiseen, taloudelliseen ja kulttuuritoimintaan kohdistuvaa kiinnostusta muualla Euroopassa ja sen ulkopuolella
2. edistää kansainvälistä poliittista, taloudellista ja kulttuurin eri alojen vuorovaikusta sekä yhteistyöhankkeita Itämeren vaikutuspiirissä ja
3. edistää Suomessa Itämeren alueen muihin osiin kohdistuvaa tietämystä ja harrastusta.

Tarkoituksensa toteuttamiseksi säätiö ylläpitää Suomen Itämeri-instituuttia.

2. Säätiön hallinto

Suomen Itämeri-instituutin säätiön sääntöjen 5 §:n mukaan säätiön asioita hoitaa ja sitä edustaa kolmeksi vuodeksi kerrallaan valittu hallitus, johon kuuluu seitsemästä yhteentoista jäsentä.

Tampereen kaupunginhallitus valitsi kokouksessaan 30.1.2006 säätiölle 11-jäsenisen hallituksen vuosiksi 2006-2008. Hallitukseen valittiin Tampereen yliopiston ehdottamana erikoistutkija, dosentti *Helena Rytövuori-Apunen*, Tampereen teknillisen yliopiston ehdottamana professori *Seppo Pohjolainen*, Tampereen kauppakamarin ehdottamana varatoimitusjohtaja *Kristiina Jaatinen* sekä muiksi jäseniksi kaupunginsihteeri *Maria Länsiö*, edunvalvontapäällikkö *Pentti Hämäläinen*, lähetystöneuvos *Tauno Pesola*, neuvotteleva virkamies *Barbro Widing*, johtaja *Stefan Widomski*, tutkimusprofessori *Tom Frisk*, yhteyspäällikkö *Pekka Salminen* sekä markkinointijohtaja *Reijo Määttä*. Säätiön hallitus valitsi kokouksessaan 20.4.2006 hallituksen puheenjohtajaksi hallintojohtaja *Kristiina Jaatinen* ja varapuheenjohtajaksi kaupunginsihteeri *Maria Länsiön*. Säätiön asiamiehenä toimii *Pertti Palttila*.

Tampereen kaupunginhallitus on nimennyt säätiön varsinaisiksi tilintarkastajiksi tarkastamaan tilejä ja hallintoa hallituksen toimikaudeksi (2006-2008) toiminnanjohtaja *Harri Sandellin* ja HTM-tilintarkastaja *Mario Gyllingin* ja sekä varatilintarkastajiksi revisori *Paavo Ovaskaisen* ja HTM-tilintarkastaja *Seppo Penttisen*.

3. Suomen Itämeri-instituutti

Suomen Itämeri-instituutin keskeinen päämäärä on edesauttaa konkreettisten yhteistyöhankkeiden käynnistymistä Itämeren piirissä sekä edistää suomalaisten toimijoiden osallistumista Itämeren alueen yhteistyöhön. Verkosto-organisaationa toimiva Suomen Itämeri-instituuttiideoi, suunnittelee, käynnistää ja koordinoi kansainvälisiä yhteistyöhankkeita Itämeren alueella niin teollisuuden, kaupan ja muiden palveluelinkeinojen, tutkimuksen, julkisen hallinnon kuin kulttuurinkin aloilla. Suomen Itämeri-instituutin keskeiset toimintamuodot ovat projektit, foorumit, tietopalvelut ja koulutus.

Instituutin toiminta kattaa maantieteellisesti koko Itämeren alueen – Pohjoismaat, Baltian maat, Luoteis-Venäjän sekä Puolan ja Saksan pohjoiset osat. Sisällön puolesta instituutin projektien teemat ulottuvat tietoyhteiskunnasta ympäristöön sekä innovaatioyhteistyöstä viennin edistämiseen. Suomen Itämeri-instituutti on toiminut perustamisestaan vuodesta 1994 lähtien aktiivisesti Itämeren alueen kansainvälisissä yhteistyöverkostoissa.

Suomen Itämeri-instituutin kansainvälinen tunnettavuus on laajaa ja yhteistyöverkostot kattavia. Valtakunnallisesti toimiva instituutti on Suomen johtavia Itämeri- ja lähialueyhteistyötoimijoita. Suomen Itämeri-instituutilla on pitkä kokemus ja vahvat referenssit konkreettisen ja tuloksellisen Itämeren alueen yhteistyön edistäjänä. Itämeren alueen kehittyessä jatkuvasti yhä merkittävämmäksi ja yhtenäisemmäksi eurooppalaiseksi suuralueeksi, näkymät myös Suomen Itämeri-instituutin kansallisen ja kansainvälisen aseman edelleen vahvistumisen ja toiminnan laajenemisen suhteen ovat erittäin myönteiset.

3.1. Henkilöstö

Suomen Itämeri-instituutin johtajana on toiminut vuodesta 1998 lähtien VTM *Esa Kokkonen*. YTM *Minna Hanhijärvi* hoitaa instituutin projektijohtajan tehtäviä ja toimii myös instituutin varajohtajana. Lisäksi instituutissa työskentelevät projektipäälliköt HTM *Johanna Leino*, HuK *Katja Kaunismaa*, HTM *Minna Säpyskä*, MA *Irina Sarno* ja MA *Julia Lihhatsjova* sekä tiedottaja FM *Marianne Matila*. Osa-aikaisina projektiassistentteina instituutissa työskentelevät MSc. *Irina Chernyuk* ja MSc. *Irina Ljuhatan*. Vuonna 2008 instituutissa työskentelivät myös projektipäällikkö, Master of International Diplomacy *Johanna Hakulinen* ja projektiassistentti/harjoittelija BA *Magdalena Nowak*.

Instituutin kirjanpidosta vastaa Pirkanmaan Kirjanpito Oy. Instituutin toimitilat sijaitsevat Tampereen keskustassa entisessä Verkatehtaan pääkonttorissa osoitteessa Verkatehtaankatu 2.

3.2. Neuvottelukunta

Suomen Itämeri-instituutti on koonnut toimintansa tueksi korkean tason neuvottelukunnan säätien hallituksen pitkäaikaisen puheenjohtajan ministeri Jarmo Rantasen johdolla. Neuvottelukunnan tehtävänä on toimia Suomen Itämeri-instituutin säätien hallituksen ja instituutin henkilöstön tukena Itämeren alueen yhteistyön edistämässä arvioimalla Itämeren alueen kehitysnäkymiä.

Neuvottelukunta kokoontuu yhdestä kahteen kertaan vuodessa, ja kokousten yhteyteen kutsutaan korkean tason alustajia puhumaan Itämeren alueen ajankohtaisista teemoista. Neuvottelukunta kokoontui ensimmäisen kerran Tampere-talossa 17.12.2008. Neuvottelukuntaan kuuluvat seuraavat henkilöt: *Jarl-Thure Eriksson*, *Urpo Kivikari*, *Kari Neilimo*, *Yrjö Neuvo*, *Ole Norrback*, *Outi Ojala*, *Esko Ollila*, *Jarmo Rantanen*, *Eva-Riitta Siitonen* ja *Jorma Sipilä*.

4. Suomen Itämeri-instituutin toiminta vuonna 2008

Toimintaympäristön kehitys vuonna 2008

Vuosi 2008 merkitsi merkittäviä kehitysaskelia myös Itämeren alueen yhteistyössä. Euroopan komissio alkoi valmistella Euroopan unionin Itämeri-strategiaa, jonka alueen eri toimijat ottivat heti alusta alkaen yhteiseksi viitekehiksekseen Itämeren alueen yhteistyön edistämiseksi. Tämä merkitsi aiempaa yhtenäisempää tavoitteenasettelua, tiiviimpää yhteistyötä ja parempaa koordinaatiota Itämeren alueen kansainvälisessä toimijaverkostossa. Venäjän Itämeri-osallistumisen osalta Itämeri-strategia muodostaa haasteen, jota Euroopan unionin ja Venäjän kumppanuusneuvottelujen muut ongelmakohdat korostavat. Tästä konkreettisena osoituksena oli Venäjän poisjäänti ENPI-ohjelmasta, ja sitä kautta myös Euroopan unionin Itämeri-ohjelman rahoituksen piiristä. Toisaalta EU:n pohjoisen ulottuvuuden politiikka on saanut aiempaa vahvemman roolin Itämeri-strategian myötä sen tarjotessa keskeisen viitekehiksen Itämeri-strategian ulkoiselle ulottuvuudelle ja Venäjän osallistumiselle.

EU:n Itämeri-ohjelman käynnistyminen oli myös merkittävä Itämeri-yhteistyön edistysaskel vuonna 2008. Itämeri-ohjelmaa voidaan pitää keskeisimpänä EU:n Itämeri-strategian toimeenpanovälineenä ohjelman ollessa ainoa koko Itämeren alueen ja Itämeri-strategian eri painopisteet – ympäristö, talous, saavutettavuus ja vetovoima sekä turvallisuus – kattava rahoitusinstrumentti. Eri sektoreiden hanketoimijoiden piirissä erittäin suosittu ja kovasti kilpaillun Itämeri-ohjelman ensimmäiset hankkeet hyväksyttiin lokakuussa 2008. Suomen Itämeri-instituutin vetämä 2,3 miljoonan euron ”BSR InnoReg – Strengthening Innovation Governance in Baltic Non-metropolitan Regions through Transnational Cooperation” -hanke oli ensimmäisten hyväksytyjen 24:en hankkeen joukossa.

Vuoden 2008 loppupuolella alkanut kansainvälinen finanssi- ja talouskriisi iski voimakkaasti myös Itämeren alueelle ja vaikutti välittömästi alueen yhteistyöagendaan, sen tavoitteisiin ja yhteistyön sisältöön. Itämeren alueella ja sen yhteistyössä on eletty hyvin voimakkaan talouskasvun ja dynamiikan aikaa 2000-luvun alkupuolelta alkaen. Itämeren alue on näyttäytynyt erilaisilla mittareilla Euroopan kilpailukykyisimpänä, dynaamisimpana ja nopeimmin kasvavana talousalueena. Nyt talouskriisin ja talouden nopean taantumisen myötä alueelle 2000-luvulla muovautunut positiivisten kasvuodotusten ja nopean kehityksen yhteistyöagenda on haasteiden edessä. Talouskriisi voidaan kuitenkin nähdä alueellista yhteistyötä vahvistavana tekijänä. Pienten maiden ja pienten alueiden Itämeren alueella haasteisiin – koskivatpa ne ympäristöä, taloutta tai turvallisuutta – on vastattava entistä yhtenäisemmin ponnistuksin – yhteisillä visioilla, strategioilla, hankkeilla. Esimerkiksi Islannin ja Latvian talouskriisiin vastaamisen osalta on jo nähty merkkejä naapurimaiden yhä tiiviimmästä yhteistyöstä.

Itämeren suojelun osalta ongelmat ja haasteet on nähty yhteisinä ja niihin on haettu yhteisiä ratkaisuja jo pitkään. Vuonna 2008 Itämeren suojeluun kohdistuva poliittinen ja julkinen mielenkiinto ja panostukset jatkoivat jo pari vuotta sitten alkanutta kasvuaan. Ympäristösektorin Itämeri-buumia on osattava hyödyntää myös muiden alojen Itämeri-yhteistyössä. EU:n Itämeri-strategialla on tässä keskeinen rooli.

Suomen Itämeri-instituutin toiminta vuonna 2008

Vuosi 2008 oli Suomen Itämeri-instituutille erityisesti uusien hankkeiden valmistelu-aikaa ja pohjan rakentamista instituutin toiminnan merkittävälle kasvulle lähivuosina. Valmisteluhankkeiden lisäksi instituutti myös toteutti useita varsinaisia kehittämis- ja yhteistyöhankkeita Itämeren alueella vuoden 2008 aikana. Suomen Itämeri-instituutin hanketoiminta painottui edellisvuoden tapaan toisaalta monenkeskisiin Itämeren alueen EU-hankkeisiin ja toisaalta kahdenväliseen yhteistyöhön

Pietarin alueella. Hankkeiden teemat liittyivät innovaatioyhteistyöhön, yritysten kansainvälistymiseen, ympäristöön ja kulttuuriin. Hankkeiden rahoituslähteitä olivat EU:n Interreg III -ohjelma, ministeriöiden lähialue- ja vienninedistämisrahoitus, Pohjoismaiden ministerineuvosto sekä yritysrahoitus. Valmisteluhankkeiden rahoittajia olivat Pirkanmaan liitto, Tampereen kaupunki, tamperelaisten yliopistojen Unipoli-verkosto ja Teknologiakeskus Hermia Oy (OSKE-ohjelma).

Vuosina 2005-2007 instituutin toiminta kasvoi uudelle tasolle projektituottojen vuosittaisten kokonaismäärien ollessa 1,4 - 1,8 miljoonaa euroa. Useiden instituutin pitkäkestoisten hankkeiden päätyttyä vuoden 2007 lopussa - ja vasta vuonna 2008 viivytysten jälkeen käyntiin päässeen Euroopan unionin uuden rahoituskauden myötä – monet instituutin vuoden 2008 hankkeista olivat pienempiä, uusien aiempaa laajempien EU-hankkeiden valmisteluhankkeita. Näin ollen myös vuoden 2008 projektituottojen kokonaismäärä oli edellisvuosia pienempi, hieman alle miljoona euroa. Merkittävää oli, että instituutti pystyi panostamaan hankevalmisteluun ja yhä kovemmassa rahoituskilpailussa pärjäämiseen riittävät valmisteluresurssit ja valmisteluajan turvaavilla valmisteluhankkeilla. Onnistuneesta hankevalmistelun resurssoinnista kertoo myös se, että instituutin henkilöstömäärä oli vuonna 2008 suurempi kuin vuosina 2006-2007. Instituutin vuoden 2008 aikana kehittämät laajempien EU-hankkeiden valmistelukäytännöt ja niiden rahoitusmallit antoivat instituutille erittäin arvokasta kokemusta ja oppia myös tulevien hankkeiden valmistelua varten.

Instituutin vuoden 2008 hankevalmistelusatsaukset onnistuivat erinomaisesti, ja niiden tuloksina jo varmistuneenkin projektirahoituksen myötä instituutin toiminta laajenee merkittävästi vuosina 2009-2010. Toiminnan rahallisen volyymin suhteen vuosi 2009 tulee olemaan instituutin historian paras jo huhtikuuhun 2009 mennessä varmistuneenkin projektituottojen kokonaismäärän ollessa 1,9 miljoonaa euroa. Instituutin vuoden 2008 aikana laatimien hankehakemusten kokonaisvolyymi oli noin 4,2 miljoonaa euroa (31.1.2009 jätetyt hakemukset mukaan lukien 5,5 miljoonaa euroa). Instituutti menestyi vuonna 2008 hankerahoituskilpailussa erinomaisesti, kun haetusta 4,2 miljoonan euron hankerahoituksesta instituutti sai hyväksytyjä rahoituspäätöksiä 3,3 miljoonan euron arvosta. Hyväksymisaste oli täten huippuluokkaa eli 79 %.

Suomen Itämeri-instituutin foorumitoiminta oli vilkasta myös vuonna 2008. Instituutti järjesti sekä omien hankkeidensa yhteydessä että erillisinä tapahtumina lukuisia seminaareja, kokouksia ja kontaktimatkoja Itämeren alueella. Instituutin edustajat toimivat myös alustajina ja kouluttajina yli 20:ssä tilaisuudessa Suomessa ja muualla Itämeren alueella.

Suomen Itämeri-instituutin vuoden 2008 projektit ja tapahtumat kuvaavat monipuolisesti ja käytännönläheisesti tämän päivän Itämeri-yhteistyön mahdollisuuksia, painopistealueita ja yhteistyön eri muotoja. Toiminnan monipuolisuuden, tehokkaan projektinhallinnan, avoimuuden ja helposti lähestyttävyyden sekä laajojen yhteistyöverkostojensa avulla Suomen Itämeri-instituutti vahvisti vuonna 2008 edelleen asemaansa keskeisenä suomalaisena Itämeren alueen yhteistyön asiantuntijaorganisaationa ja kansainvälisen projektinhallinnan ja -rahoituksen osaajana.

5. Projektit

5.1. SPb InnoReg – Promoting Regional Innovation System in St. Petersburg through Transnational Cooperation

Vuoden 2007 elokuussa käynnistyneen SPb InnoReg -hankkeen tavoitteena on kehittää kilpailukykyä ja innovaatiojärjestelmää Pietarin alueella. Hankkeessa tehdään yhteistyötä VBN InnoReg- ja BaltMet Inno -hankkeiden ja niiden mahdollisten jatkohankkeiden kanssa, joista jälkimmäinen keskittyy Itämeren alueen metropolien innovaatioyhteistyön edistämiseen. SPb

InnoReg -hankkeen partnereita ovat Suomesta Helsingin kaupunki, Culminatum Oy, Tampereen yliopisto, Hermia Yrityskehitys Oy, Seinäjoen Teknologiakeskus Oy ja Lappeenranta Innovation Oy, Venäjältä Pietarin kaupunki ja St. Petersburg Foundation for SME Development sekä Saksasta berliiniläinen Wista Management, Warnemünden teknologiakeskus ja ITC Bentwisch.

Hankkeen tapahtumat vuonna 2008

Konkreettisten esimerkkien esittämiseksi saksalaisten hyvistä käytännöistä innovaatioiden edistämiseksi järjestettiin opintomatka Rostockiin, Warnemundeen ja Berliiniin 17.-19.3.2008. Opintomatkan yhteydessä SPb InnoReg -hanke osallistui myös Berliinin laseroptiikkakonferenssin yhteydessä järjestettyyn "pilot business-brokerage"-tapahtumaan. Opintomatkan päätavoite oli tutustua yrityshautomo- ja teknologiakeskustoimintaan Berliinin Adlershofissa.

Seuraavaksi järjestettiin Pietarin klusteripolitiikan kehittämiseen keskittyvä opintomatka Pietarin kaupunginhallinnon edustajille ja Pietarin alueellisen innovaatiojärjestelmän muille toimijoille Helsinkiin 2.-3.4.2008. Opintomatkan tavoitteena oli antaa osallistujille mahdollisuus oppia siitä, miten innovaatiostrategia on toteutettu Suomessa ja miten innovaatiotoimintojen, erityisesti klusterikehityksen, runko on rakennettu. Osana opintomatkaa järjestettiin innovaatiotyöpaja '*Strategies for Regional Innovation*'. Opintomatka edisti innovaatiostrategia- ja klusterikehitysasiantuntijoiden välistä yhteistyötä Pietarissa ja hankkeen sisällä.

SPb InnoReg esiteltiin malliprojektina mittavassa EU:n Itämeri-ohjelman konferenssissa Pietarissa 17.-19.4.2008. Instituutin projektipäällikkö *Irina Sarno* esitteli hanketta yhdessä Pietarin kaupungin edustajien kanssa. 22.5.2008 Pietarissa järjestettiin hankkeen WP1:een kuuluva '*Strengthening Regional Innovation System and Innovation Processes in St. Petersburg*' -workshop. Tilaisuus järjestettiin yhdessä SPb InnoReg -hankkeeseen osallistuvan Pietarin kaupungin korkean tason innovaationeuvoston kanssa. Workshopin yhteydessä hankkeen suomalaiset asiantuntijat tapasivat myös Pietarin kaupungin talouskomitean edustajia ja keskustelivat ja kommentoivat Pietarin kaupungin innovaatio- ja teknologiohjelmaa. Myös hankkeen ohjausryhmä kokoontui Pietarissa 22.5.2008.

23.-24.6.2008 Pietarissa järjestettiin hankkeen konsultointiseminaari, josta vastasivat ITC Innovations- and Trendcenter GmbH ja Technology Centre Warnemunde. Seminaarin tavoitteena oli tutustuminen saksalaiseen innovaatiojärjestelmään. Yhteensä 40 pietarilaista innovaatiotoimijaa osallistui seminaariin.

Instituutti ja Pietarin kaupungin talouskomitea järjestivät Pietarissa 10.10.2008 "*Development of Regional Innovation Systems - from the Baltic Countries Experience*" -roundtablen osana korkeatasoista "*St. Petersburg International Innovation*" -foorumia ja osana SPb InnoReg -hanketta. Tilaisuudessa alustivat muiden muassa Pietarin kaupungin talouskomitean varapuheenjohtaja Sergey Fiveysky, FinNoden johtaja Timo Koponen, VTT:n Ville Valovirta sekä Esa Kokkonen ja Irina Sarno instituutista. Roundtablen perusteella laadittiin suosituksia Pietarin kaupungin innovaatio- teknologiaohjelman kehittämiseksi ja siihen liittyviksi kansainvälisiksi yhteistyöhankkeiksi. Suositukset toimitettiin foorumin jälkeen Pietarin kuvernöörille Valentina Matvienkölle, joka on hyväksynyt ne hyödynnettäväksi Pietarin innovaatio- ja teknologiaohjelmassa. Pietarin kaupungin talouskomitea on kiinnostunut edistämään suositusten viemistä käytännön tasolle yhteistyössä myös suomalaisten toimijoiden kanssa.

Hankkeeseen osallistuvat ulkopuoliset venäläiset ja suomalaiset asiantuntijat tapasivat Helsingissä 17.10.2008. Vuoden lopulla 9.-13.12.2008 järjestettiin vielä opintomatka venäläisille hankepartnereille ja asiantuntijoille Lappeenrantaan, Tampereelle ja Seinäjoelle. Opintomatkan tavoitteena oli tutustuminen suomalaisiin alueellisiin innovaatiojärjestelmiin sekä konkreettisiin esimerkkeihin parhaista suomalaisista innovaatiokäytännöistä. Osallistujat tapasivat

isäntäkaupunkien virkamiehiä ja vierailivat yliopistoissa, teknologiakeskuksissa sekä johtavissa teknologiayrityksissä Lappeenrannan, Tampereen ja Seinäjoen seuduilla.

Vuonna 2008 SPb InnoReg -hankkeessa analysoitiin Tampereen yliopiston johdolla Pietarin kaupungin innovaatiojärjestelmän tilaa ja sen kehittämistarpeita. Tämän analyysin tuloksia sekä muiden kumppanikaupunkien ja -alueiden innovaatiostrategioita hyödyntäen Pietarin kaupunki laati yhdessä paikallisten asiantuntijoiden kanssa Pietarin kaupungin innovaatiostrategian vuosille 2008-2011. Strategia *“Intergraded Program - Actions for innovation policy implementation in St Petersburg for 2008-2011”* hyväksyttiin Pietarin kaupunginhallituksessa 23.1.2008. Suomen Itämeri-instituutin vetämä SPb InnoReg -hanke on mukana strategiassa – yhtenä keskeistä Pietarin kansainvälisen innovaatioyhteistyön välineistä. Pietarin kaupunki on perustanut myös hankkeeseen kuuluvan korkean tason innovaationeuvoston, jossa ovat edustettuina keskeiset innovaatiotoimijat Pietarista. Kolme SPb InnoReg -hankkeeseen liittyvää Tampereen yliopiston ja Suomen Itämeri-instituutin yhteistä artikkelia sekä Seinäjoen teknologiakeskuksen asiantuntijoiden laatima artikkeli julkaistiin vuonna 2008 korkeatasoisessa venäläisessä *Innovations*-lehdessä.

Kaksivuotisen SPb InnoReg -hankkeen kokonaisbudjetti on 625 000 euroa, josta Itämeren Interreg IIB ohjelman Tacis - rahoituksen osuus on noin 460 000 euroa. Suomen Itämeri-instituutti on hankkeen vastuullinen vetäjä ja vastaa sen koordinoinnista. Lisätietoa hankkeen kotisivuilta: www.baltic.org/spb_innored ja www.innored.eu.

5.2. BSR InnoReg – Strengthening Innovation Governance in Baltic Non-metropolitan Regions through Transnational Cooperation

BSR InnoReg -hanke hyväksyttiin 110 hakemuksen joukosta Itämeren alueen rahoitusohjelman ohjauskomiteassa Kööpenhaminassa 24.10.2008. Kolmen vuoden pituisen (2009–2011) BSR InnoReg -hankkeen kokonaisbudjetti on noin 2,3 miljoonaa euroa, josta EU-rahoituksen osuus on 1,8 miljoonaa euroa. Instituutin oma budjetti hankkeessa on noin 350 000 euroa sisältäen projektipäällikön täysipäiväisen palkan sekä osa-aikaisen viestintäpäällikön palkan. Yli puolet instituutin budjetista katetaan jaettujen kustannusten periaatteella eli jokainen partneri kattaa instituutin budjetista yhteisiä hallinto- ja viestintäkustannuksia.

Hankkeeseen osallistuu pääasiassa alue- ja paikallisviranomaisia ja erilaisia kehittäjäorganisaatioita seuraavilta alueilta: Pirkanmaa ja Etelä-Pohjanmaa Suomesta, Tartto Virosta, Riika Latviasta, Kaunas ja Panevecys Liettuasta, Podlaskie Puolasta sekä Brandenburgin ja Mecklenburg-Vorpommerin alueet Saksasta. Venäjä ei ole allekirjoittanut naapuruusinstrumenttia (ENPI) koskevaa sopimusta EU:n kanssa, joten Leningradin aluehallinto ei voi osallistua hankkeeseen partnerina, vaan tarkkailijana. Täten varsinaisten partnereiden lukumäärä on yhteensä 17.

Hankkeen tavoitteena on vahvistaa metropolialueiden ulkopuolella toimivien kehittäjäorganisaatioiden sekä alueellisten ja paikallisten päätöksentekijöiden valmiuksia tulevaisuuden haasteiden tunnistamiseen ja niihin varautumiseen. Hankkeen aikana partnerialueet analysoivat yrityspalveluja tarjoavien kehittäjäorganisaatioiden pitkän aikavälin kehitystarpeita, mikä luo pohjan alueellisille workshopeille ja kansainväliselle koulutusohjelmalle. Lisäksi partnerit kehittävät ja testaavat yhteistyössä yrityksille suunnattuja konkreettisia innovaatiopalveluja. Pääteemoja sekä koulutuksen että käytännön työkalujen osalta ovat verkostoituminen, innovatiiviset rahoitusinstrumentit ja luovuuden edistäminen.

Hankkeen päätuloksena tuotetaan toimintojen tulosten pohjalta alueellisille ja paikallisille päätöksentekijöille suunnattu tietopaketti ja kehittämissopimukset (Memorandum of Understanding) innovaatioympäristöjen kehittämiseksi metropolialueiden ulkopuolella.

Hankkeen tapahtumat vuonna 2008

Projektipäällikkö Johanna Leino viimeisteli hankesuunnitelman yhdessä partnereiden kanssa rahoittajan vaatimusten mukaisesti sekä valmisteli kullekin 17 partnerille partnerisopimuksen. Hankkeelle valittiin kilpailutuksen kautta mainostoimisto, joka suunnitteli tilaustyönä hankkeelle logon, esitteet ja julisteet. Hankkeelle valittiin kilpailutuksen kautta myös tilintarkastaja KPMG Oy Ab.

Hankkeen aloituskokous järjestetään Tampereella 22.–24.4.2009. Aloituskokoukseen kutsutaan korkea-arvoisia puhujia, kuten Itämeri-suurlähettiläs Jari Luoto. Hankkeelle kootaan ohjausryhmän lisäksi myös osallistuvien alueiden päätöksentekijöistä koostuva korkea-arvoinen neuvoa-antava ryhmä "advisory group".

5.3. Enhancing Intellectual Property Rights Competence and Cooperation in Russia (St.Petersburg), Finland, Denmark and Sweden

Kaksivuotinen, elokuussa 2007 toimintansa aloittanut *IPR Saint-Petersburg - Enhancing Intellectual Property Rights Competence and Cooperation in Russia (St. Petersburg), Finland, Denmark and Sweden* –projekti keskittyy immateriaalioikeuksien suojaamiseen ja piratismiin torjuntaan erityisesti Pietarin alueella. Hankkeessa edistetään IPR -viranomaisyhteistyötä Venäjän ja Pohjoismaiden välillä, tarjotaan IPR -koulutusta pietarilaisille pk-yrityksille, kehitetään IPR -opetusta pietarilaisissa yliopistoissa ja toteutetaan piratisminvastainen kampanja Pietarissa. Hanke on jatkoa Suomen Itämeri-instituutin johdolla vuonna 2004 käynnistetylle pohjoismaalais-venäläiselle IPR-yhteistyölle.

Hankkeeseen osallistuu kattava joukko johtavia IPR -asiantuntijaorganisaatioita Venäjältä, Suomesta, Tanskasta ja Ruotsista - muiden muassa Suomen, Tanskan ja Venäjän patentti- ja rekisterihallitukset, Tullihallitus, Venäjän tulli, Pietarin kaupunki, Tekijänoikeuksien tiedotus- ja valvontakeskus ja sen venäläinen sisarorganisaatio RAPO sekä Helsingin yliopiston IPR University Center ja useita Pietarissa sijaitsevia yliopistoja. Hanketta rahoittavat Pohjoismaiden ministerineuvosto, työ- ja elinkeinoministeriö ja Pietarin kaupunki. Suomen Itämeri-instituutti on hankkeen vastuullinen vetäjä ja vastaa sen koordinoinnista. Pietarin kaupungin talouskomitea toimii hankkeen venäläisenä koordinaattorina.

Hankkeen tapahtumat vuonna 2008

Vuonna 2008 hanketta vietiin eteenpäin sen kaikilla osa-alueilla. Projektin tapahtumia suunniteltiin ja niistä tiedotettiin Pietarin IPR-toimijoiden verkostolle järjestetyissä tapaamisissa, joita oli yhteensä kolme: huhti-, touko- ja syyskuussa. 9.4.2008 verkostokokouksen isännöi ITMO, ja siihen osallistui lukuisia edustajia Pietarin alueen yliopistoista, Pietarin alueen patenttitoimistoista, ja mukana oli myös viranomaisten, mm. tullin ja Pietarin kaupungin edustajia. 26.5.2008 verkostokokous järjestettiin Suomen pääkonsulaatissa. Kokouksen yhteydessä järjestettiin kolme workshopia, aiheina pk-yrityksille tarkoitettu IPR -koulutus, tulliyhteistyö sekä yliopistoissa toteutettava IPR -koulutus. 18.9.2008 järjestetyn verkostokokouksen yhteydessä järjestettiin kaksi workshopia, joista toisessa käytiin läpi koulutuskomponentin tulevat tapahtumat ja toisessa suunniteltiin pk-yrityksille tarkoitettua IPR -koulutusta. Kokoukseen ja workshopiin osallistui lukuisia edustajia Pietarin alueen yliopistoista, erityisesti Pietarin valtionyliopistosta sekä Pietarin kauppakorkeakoulusta, sekä Pietarin alueen patenttitoimistojen ja kauppakamarin edustajia.

Viranomaisyhteistyötä edistettiin järjestämällä seminaari erityisesti tulliviranomaisille 9.10.2008 Pietarissa. Tilaisuuteen osallistui 55 henkeä, mukana osallistujia Suomen ja Venäjän tulleista sekä

Pietarin kaupunginhallinnosta. Seminaarin yhteydessä järjestettiin myös workshop, jossa keskusteltiin joulukuussa 2008 viranomaisille järjestettävästä opintomatkaista sekä suunniteltiin Venäjän ja Suomen rajalla järjestettävää pilottitoimenpidettä.

IPR-koulutusyhteistyön merkeissä järjestettiin opintomatka Pietarin yliopistojen edustajille Helsinkiin IPR University Centerin sekä Göteborgiin Center for Intellectual Property Studies -keskuksen vieraaksi 2.–5.6.2008. Matkalle osallistui 10 edustajaa Pietarista, ja se tarjosi heille hyvän mahdollisuuden tutustua pohjoismaisiin käytäntöihin immateriaalioikeuksien opetuksessa. IPR University Centerin kanssa yhteistyö on edennyt myös opetusmateriaalin tuottamisessa Pietarin yliopistoille, tavoitteena toteuttaa Suomessa jo toteutettu online-kurssi immateriaalioikeuksien perusteista yliopisto-opiskelijoille vuonna 2009.

Pietarissa sijaitseville pk-yrityksille järjestettiin koulutusta immateriaalioikeuksien kaupallisesta merkityksestä ja erityisesti niiden suojaamiseen liittyvistä kysymyksistä 4.-5.12.2008. Koulutuksessa kuultiin esityksiä niin tanskalaisilta, suomalaisilta kuin venäläisiltäkin alan asiantuntijoilta. Koulutukseen osallistui yli 100 osallistujaa, mikä kertoo siitä, että tällaiselle peruskoulutukselle on todellista kysyntää.

8.-12.12.2008 järjestettiin viranomaisille suunnattu opintomatka Pohjoismaihin. Opintomatkan tarkoituksena oli tarjota Pietarin IPR-asioiden kanssa toimiville viranomaisille mahdollisuus tutustua kollegoiden toimintaan Suomessa, Ruotsissa ja Tanskassa. Opintomatkan osallistujajoukko koostui 9 venäläisestä korkean tason virkamiehestä, jotka edustivat Pietarin kaupunginhallintoa (lakiasiain sekä talouskomiteat), Venäjän tullia, Pietarin miliisiä sekä Leningradin alueen korkeinta johtoa.

Näkyvin osa Pietarin IPR-projektia oli sen puitteissa järjestetty piratismiin vastainen tiedotuskampanja. Kampanja toteutettiin yhteistyössä RAPOn (Russian Anti-Piracy Organisation) kanssa, ja sen kohderyhmänä olivat erityisesti 10-17 -vuotiaat nuoret. Kampanjan puitteissa tehtiin muun muassa kyselytutkimus Pietarin nuorison IPR-tietämyksestä, perustettiin www-sivusto, josta löytyy tietoa piratismista ja tekijänoikeuksista (www.nofake.org), järjestettiin julistekilpailu, jonka voittanut juliste oli esillä Pietarin kaduilla ulkoilmakampanjassa, painettiin julisteista myös postikortteja ja t-paitoja, joita jaettiin lukuisissa tilaisuuksissa Pietarissa, jaettiin tietoa piratismista Pietarin kouluissa sekä järjestettiin konsertti yhteistyössä Klub Tampere -projektin kanssa Colisium –musiikkitahtuman yhteydessä.

Pietarin IPR-projekti jatkaa toimintaansa Pohjoismaiden ministerineuvoston tuella myös vuonna 2009. Hankkeen kokonaisbudjetti vuosina 2007-2009 on noin 400 000 euroa.

5.4. AQM III: Development of Air Quality Cooperation between Finland and St. Petersburg

AQM III -hanke perustuu pitkäaikaiseen, vuodesta 2004 käynnissä olleeseen Pietarin kaupungin ja suomalaisten kaupunkien väliseen ympäristöyhteistyöhön, jossa on pyritty edistämään ilmanlaadun hallintajärjestelmien kehittämistä Pietarissa alueellisen yhteistyön avulla. Hankkeita on toteutettu Suomen ympäristöministeriön ja Pietarin kaupungin ympäristökomitean välisen City Twinning -ohjelman puitteissa. Helmikuussa 2008 saatiin päätökseen yhteistyön toinen vaihe, AQM II -hanke, jonka tuloksena on vertailumittauksiin perustuva, kattava käsitys siitä, miten Pietarin ilmanlaadun hallintajärjestelmää tulisi kehittää edelleen mm. keskittymällä sen laadunvarmennusprosesseihin.

AQM III -hankesuunnitelma pohjautuu AQM II -hankkeen toimenpidesuosituksiin. AQM III -hankkeen tarkoituksena on viedä suositukset käytäntöön, jotta Pietarin ilmanlaadun

hallintajärjestelmän tuottama ilmanlaatutieto olisi luotettavampaa ja vastaisi paremmin EU:n standardeja. Hankkeen toteutuksessa hyödynnetään kumppaneiden yhteistyökokemuksia ja edelleen syvennetään jo olemassa olevaa yhteistyötä. Samalla hanke haluaa edistää alueiden välisiä, rajat ylittäviä pyrkimyksiä ilmanlaadun parantamiseksi, ja yhteistyöhön kutsutaan mukaan myös muita Itämeren alueen kaupunkeja ilmanlaadun hallintajärjestelmien kehittämiseksi koko Itämeren alueella. Tähän sopivia rahoitusinstrumentteja kartoitetaan hankkeen kuluessa.

Hankkeen tapahtumat vuonna 2008

AQM II -hankkeen loppuseminaari järjestettiin 12-14.2.2008 Pietarissa, ja seminaarin yhteydessä keskusteltiin intensiivisesti siitä, miten hyvin sujunutta yhteistyötä voisi jatkaa. Keväällä 2008 valmisteltiin ensimmäinen versio ehdotuksesta jatkoyhteistyölle, jota muokattiin ympäristöministeriön kommenttien perusteella yhteistyössä hankkeen asiantuntijoiden kanssa. Syyskuussa jätettiin lopullinen hankehakemus, ja YM:n erityisluvalla hankkeen toiminnot aloitettiin jo ennen virallista hyväksymispäätöstä, joka saatiin lokakuussa 2008.

Hankkeen aloitusseminaari järjestettiin 3.-4.9.2008 Pietarissa, ja seminaarin yhteydessä päivitettiin hankkeen toimintasuunnitelma. Syksyn 2008 tärkeimmät muut tapahtumat ovat:

- Virolahden, Shepelevon ja Zelenogorskin tausta-asemien välisen, kahdensuuntaisen online - tiedonvaihdon aloituksen valmistelu ja siihen liittyvä asiantuntijatapaaminen Helsingissä 27.-29.10.2008.
- Asiantuntijatapaaminen Pietarissa 24.-27.11.2008, aiheena toimenpidesuositukset kaasujen mittauksille Pietarissa, mittausvalmiuksien parantaminen sekä tausta-asemien uudelleen varustaminen.
- Seminaari "*Dispersion modeling workshop on noise abatement, ship emission inventory, greenhouse gases and VOC emissions*" Helsingissä 18.-19.12.2008

Hanke kestää helmikuulle 2010 saakka, ja sen kokonaisbudjetti on noin 209 000 euroa.

5.5. Klub Tampere- kansainvälistymis- ja kulttuurivientihanke

Klub Tampere on kolmivuotinen (2008-2011) hanke, jolla edistetään pirkanmaalaisten luovien alojen yritysten vienti- ja kansainvälistymispyrkimyksiä. Hankkeen ensisijaisina kohdealueina ovat Pietari ja Moskova. Hanketta rahoittavat Luova Tampere-ohjelma (2008-2011, 111 750 euroa), opetusministeriö ja osallistuvat yritykset.

Klub Tampere -hankkeen tavoitteena on kulttuurialalla toimivien yritysten (musiikki ja muoti) kansainvälistyminen ja viennin edistäminen sekä luovan alan kansainvälistymis- ja vientiosaamisen sekä -liiketoimintaedellytysten parantaminen. Lisäksi hankkeessa kehitetään luovien alojen yritysverkostoa sekä lisätään yhteistyötä kulttuurialan ja muun elinkeinoelämän kesken niin kansallisella kuin kansainväliselläkin tasolla.

Hankkeen taustalla on Klub Tampere -pilottihanke, joka toteutettiin vuonna 2007. Pilottihanke kokosi yhteen tamperelaisia kulttuuritoimijoita musiikin sekä taiteen ja muotoilun aloilta. He kehittivät ja toteuttivat yhteistyössä tamperelaista kulttuurivientiä selkeästi määritellyille kohderyhmille Pietarissa järjestettyjen vientitapahtumien, kahden konsertin ja taidenäyttelyn, avulla. Pilottihankkeessa luotiin paikallinen kulttuurivientikonsepti ja panostettiin erityisesti konkreettiseen toimintaan. Alueellisen vientihankkeen etuina nähtiin se, että hankkeen partnerit tunsivat toisensa jo entuudestaan ja että hankkeen toimintojen ja tilaisuuksien sivutuotteena paikkakuntaa markkinoitiin aktiivisesti.

Klub Tampere -hanke on suunniteltu edelleen kehittämään luovien alojen yritysten kansainvälistymis-, vienti- ja liiketoimintaosaamista. Tarkoituksena on kehittää pilottihankkeessa hyväksi todettuja kulttuurivienti- ja kansainvälistymiskäytäntöjä ja laajentaa niitä myös muille alueille Suomessa. Lisäksi yrityksille tarjotaan tarvelähtöistä kansainvälistymis- ja vientikoulutusta. Hankkeeseen osallistuvat yritykset ovat musiikin ja muotoilun aloilta. Yritykset ovat itse suunnitelleet hanketoiminnot alakohteisissa työryhmissä, mikä osaltaan takaa sitoutumisen toimintaan. Hankkeessa toteutettavassa kulttuurin vienninedistämässä hanketoimet (kartoitukset, koulutus, tapahtumat ja markkinointitilaisuudet) ideoidaan ja toteutetaan jo olemassa olevia sekä hankkeen myötä rakennettavia verkostoja hyödyntäen.

Hankkeen tapahtumat vuonna 2008

Musiikkialan yrityksille järjestettiin koulutus venäläisestä tapa- ja bisneskulttuurista 20.5.2008. Koulutuksella yrityksiä valmisteltiin ensimmäiseen 8.-12.6.2008 järjestettyyn kontaktimatkaan, joka suuntautui Moskovaan ja Pietariin.

Klub Tampere -hankkeen avajaistapahtumana järjestettiin kulttuurivientiseminaari kulttuuritalo Telakalla 11.9.2008.

Pietarilaisten ja moskovaalaisten musiikkiyritysten edustajia kutsuttiin vierailulle Tampereelle 11.-13.9.2008. Heille oli järjestetty tapaamisia suomalaisten musiikkialan yritysten kanssa, klubivierailuja ja showcasekeikkoja.

Colisium Music Conventioniin järjestettiin Pietarissa 14.-16.11.2008. Klub Tampere ja IPR-hankkeet esittäytyivät messuilla yhteisellä ständillä ja mukana oli kolme Klub Tampere -hankkeeseen kuuluvan yrityksen bändiä, jotka esiintyivät tapahtumassa.

Adultan koordinoima Sillanrakentajat -hanke sai myönteisen rahoituspäätöksen kansallisesta ESR-ohjelmasta. Klub Tampere -hanke ja Suomen Itämeri-instituutti ovat osatoteuttajana hankkeessa.

5.6. WorkPlace Pirkanmaa -valmisteluhanke

WorkPlace Pirkanmaa -valmisteluhanke perustui Suomen Itämeri-instituutissa vuonna 2007 laadittuun "Ulkomaalaisten osaaminen hyödyksi Pirkanmaalla" -selvitykseen. Valmisteluhankkeeseen oli valittu kehittämiskohteita selvitystyön tulosten pohjalta. Hankkeen kesto oli yhdeksän kuukautta (joulukuu 2007-elokuu 2008).

Valmisteluhankkeessa luotiin toimintasuunnitelmia, joiden avulla voidaan edistää ulkomaalaisten korkeakouluopiskelijoiden suomen kielen koulutusta, yrityksille suunnattavaa monikulttuurisuuskoulutusta, ulkomaalaisten korkeakouluopiskelijoiden työharjoittelujärjestelmää, englanninkielisiä rekrytointiväyliä, verkkopohjaisia palveluita tai tietopankkeja sekä opastusta työnhaussa. Toimintasuunnitelmia pilotoidaan ja siirretään käytäntöön jatkohankkeessa, jolle valmisteltiin hankehakemus Länsi-Suomen lääninhallituksen hallinnoimaan alueelliseen EAKR-ohjelmaan. Jatkohankkehakemus odottaa myönteistä rahoituspäätöstä, jonka on määrä valmistua maaliskuussa 2009.

Jatkohankkeen päätavoitteena on tuoda alueen työnantajia ja kansainvälisiä korkeakouluopiskelijoita lähemmäksi toisiaan. Jatkohankkeessa kehitetään alueen ja korkeakoulujen infrastruktuuria siten, että ne vahvistavat kansainvälisten opiskelijoiden työelämäkontakteja ja työnhakuvalmiuksia. Alueen työnantajille luodaan palvelurakenteita, joiden avulla kansainvälisten

korkeakouluopiskelijoiden rekrytointi on houkuttelevaa.

Hankkeen tapahtumat vuonna 2008

Tampereen kesäyliopisto toteutti pienimuotoisen kyselyn suomen kielen kurssitarpeista Pirkanmaan alueella töissä oleville ulkomaalaisille osaajille. Kyselyä käytettiin apuna Suomen kielen työpajan sisällönsuunnittelussa. Hankkeessa teetettiin myös toinen, laajempi kysely alueen korkeakouluissa opiskeleville ulkomaalaisille opiskelijoille heidän työnantajatietoudestaan ja kiinnostuksestaan jäädä alueelle töihin valmistumisen jälkeen.

Tampereen yliopistolla järjestettiin 18.4.2008 workshop, jonka avulla kerättiin lisätietoa ja ideoita Suomen kielen ja monikulttuurisuustyöpajojen toimintasuunnitelmiin. Tilaisuudessa pidettyjen ryhmäkeskustelujen pohjalta hankkeessa koostettiin yhteenveto. Tampereen kesäyliopisto laati tilaisuuksien annin pohjalta suomen kielen työpajan ja monimuotoisuustyöpajojen toimintasuunnitelmat.

Työnantajia ja ulkomaalaisia opiskelijoita palvelevan verkkosivun suunnittelua varten järjestettiin suunnittelupalaveri, joka pidettiin 16.6.2008 Tampereen yliopiston tiloissa. Tilaisuuden vetivät Tampereen teknillisen yliopiston hypermedialaboratorion asiantuntijat, jotka laativat tilaisuudesta yhteenvetoraportin.

Hankekonsortion kesken laadittiin myös ulkomaalaisten opiskelijoiden työharjoittelun kehittämiseen liittyvä toimintasuunnitelma. Lisäksi järjestettiin aamiaisseminaari, joka pidettiin 9.5.2008. Tilaisuuteen kutsuttiin työnantajan edustajia kertomaan rekrytointikäytännöistään sekä ulkomaalaisia korkeakouluopiskelijoita, joilla oli mahdollisuus kysyä yritysten edustajilta työnhausta ja yritysten toiminnasta.

Hankkeen päärahoittajana oli Pirkanmaan Liitto. Hankkeen muu rahoitus tuli Unipoli -Tampere korkeakouluilta (TTY, Tay, TAMK ja PIRAMK), Tampereen kesäyliopistolta, Suomen Itämeri-instituutilta sekä Tampereen kaupungilta. Edellä mainitut organisaatiot olivat myös hankkeen toteuttajia. Hanketta koordinoi Suomen Itämeri-instituutti. Hankkeen kokonaisbudjetti oli 45 470 euroa, josta Pirkanmaan liiton myöntämän maakunnan kehittämisrahan osuus oli 28 470 euroa.

5.7. eCitizen II -valmisteluhanke

Valmisteluhankkeen tavoitteena oli laatia jatkohankesuunnitelma joulukuussa 2007 päättyneelle Challenge of eCitizen -hankkeelle ja valmistella kilpailukykyinen rahoitushakemus lähetettäväksi Interrreg IVC -ohjelman toiselle hakukierrokselle 30.1.2009 mennessä. Lisäksi valmisteluhankkeen puitteissa valmisteltiin hankkeen suomalaisten partnereiden yhteinen kansallisen vastinrahoituksen hakemus työ- ja elinkeinoministeriölle. Valmisteluhankkeen pohjana oli jo eCitizen -hankkeen aikana aloitettu keskustelu yhteistyön jatkamisesta, erityisesti keskittyen sosiaalisen median hyödyntämiseen kansalaisosallistumisen tukemisessa. Valmisteluhankkeelle saatiin rahoitusta 15 000 euroa Teknologiakeskus Hermia Oy:lta digitaaliset sisällöt- ja jokapaikan tietoteknikka -osaamiskeskusohjelmien kautta.

7.-8.5.2008 järjestettiin eCitizen II -hankkeen valmisteluseminaari Helsingissä Itämeren kaupunkien liiton tietoyhteiskuntakomission (UBC IS COM) tuella. Seminaari houkutteli paikalle yli 30 osallistujaa 14 eri maasta, ja seminaarissa käyty keskustelu tarjosi hyvän pohjan hankeidean jalostamisessa eteenpäin. Seuraava eCitizen II -hankkeen suunnittelukokous järjestettiin Tampereella 7-8.8.2008. Valmistelukokoukseen osallistuivat hankkeen suomalaiset partnerikandidaatit sekä edustajat Sheffieldistä ja Odensesta. Kaksipäiväisen valmistelukokouksen

tuloksena saatiin selvitettyä suomalaisten toiveet hankkeessa sekä pohja varsinaiselle hankesuunnitelmalle, jota työstettiin syksyn aikana valitun partneriston kanssa.

Projektisuunnitelma esiteltiin rahoittajalle Lead Partner -seminaarissa Münchenissa 11.11.2008. Konsultaatiossa saadun palautteen perusteella oli selvää, että hankkeen fokusta ja partneriston koostumusta oli muutettava ratkaisevasti, ja välittömästi konsultaation jälkeen projektiryhmä teki hankeaihion uudelleenarvioinnin, jossa hankkeen tavoite ja toiminnot muotoiltiin uudelleen. Uudistetun fokuksen mukaan eCitizen II tukee partnerikaupunkeja erityisesti eOsallistumiseen liittyvässä kokemustenvaihdossa, ja sosiaalinen media on mukana vain hankkeen alatemana. Osalle vanhoista eCitizen -partnereista jouduttiin ilmoittamaan, että valitettavasti yhteistyö tämän hankkeen puitteissa ei voi jatkua. Näiden partnereiden tilalle haettiin uusia partnereita Itä- ja Etelä-Euroopasta. Hankkeen nimeksi muotoiltiin "*eCitizen II – Towards Citizen-centred eGovernment in European Regions and Cities*".

18.11.2008 hankkeen avainpartnerit tapasivat Helsingissä, jossa Instituutin projektiryhmän lisäksi olivat paikalla Sheffieldin, Odensen ja Tarton edustajat. Laajemman joukon partneritapaaminen järjestettiin 10.11.2008 Brysselissä, jossa läsnä olivat edellisten lisäksi edustajat Tampereelta, Flevolandista Hollannista, Irlannin SWRA:sta sekä Vysocinasta Tshekistä. Tapaamisissa lyötiin lukkoon hankkeen tavoitteiden lopulliset muotoilut sekä perustoiminnot. Näiden tietojen perusteella tehtiin myös hankkeen budjetti yhteistyössä partnereiden kanssa. Tammikuussa 2009 hankehakemus viimeisteltiin, ja se toimitettiin Interreg IVC -sihteeristölle 30.1.2009. Hankkeen rahoituspäätös saadaan todennäköisesti syyskuussa 2009.

Valmistelun aikana kävi selväksi, että tarvetta ja mielenkiintoa yhteistyöhön nimenomaan sosiaalisen median suhteen on paljon. Lisäksi usea aiheesta kiinnostunut kaupunki jouduttiin jättämään lopullisen eCitizen II -konsortion ulkopuolelle. Siksi instituutti on jo alustavasti selvittänyt muita rahoitusvaihtoehtoja yhteistyölle, joka keskittyisi nimenomaan sosiaaliseen mediaan ja sen hyödyntämiseen julkishallinnossa. Tällainen vaihtoehto on esimerkiksi komission ICT Policy Support Programme 2009, jonka kolmas hakukierros on avoinna 2.6.2009 saakka. Rahoitusmahdollisuuksia suomalaisten partnereiden yhteistyölle selvitetään kansallisista lähteistä, ja alustavasti on jo keskusteltu OSKE:n kytkemisestä mukaan yhteistyöhön. Valmisteleva kokous yhteistyöstä kiinnostuneille suomalaisille partnereille on suunnitteilla keväälle 2009.

5.8. VBN InnoReg II -valmisteluhanke

Suomen Itämeri-instituutti sopi Pirkanmaan liiton kanssa Itämeren alueen innovaatioyhteistyötä jatkavan hankkeen valmistelusta aiemman VBN (Via Baltica Nordica) InnoReg -hankkeen (2006–2007) pohjalta. Pirkanmaan liitto myönsi Suomen Itämeri-instituutille rahoituksen VBN InnoReg -jatkohankkeen valmistelua varten, yhteensä 21 000 euroa. Valmisteluhanke alkoi marraskuussa 2007 ja päättyi kesäkuussa 2008.

VBN innoReg II -valmisteluhankkeen päätavoitteena oli laatia kilpailukykyinen VBN InnoReg -jatkohankkeen hankesuunnitelma sekä koota hankekonsortio ja laatia rahoitushakemus uuteen EU:n Itämeren alueen ohjelmaan 2007-2013.

Suomen Itämeri-instituutti perusti valmisteluhankkeelle projektiryhmän, jonka vastuulla oli varsinaisen hankesuunnitelman ja -hakemuksen työstäminen, niihin vaadittavien taustaselvitysten tekeminen, partnereiden kokoaminen sekä projektiin kuuluvien kokousten ja muiden tapaamisten valmistelu. Projektiryhmän vetäjäksi nimettiin projektipäällikkö Johanna Leino.

Projektiryhmän vetäjä järjesti useita valmistelupalavereita Suomessa Pirkanmaan liiton ja Etelä-

Pohjanmaan liiton kanssa. Projektiryhmän kaksi edustajaa osallistuivat EU:n Itämeren ohjelman sihteeristön järjestämään hakemuskonsultaatio-tilaisuuteen Riiassa huhtikuussa. Samassa yhteydessä järjestettiin hankkeen kansainvälinen valmistelukokous, johon osallistui yhteensä 15 edustajaa hankkeen partneriorganisaatioista. Lisäksi projektiryhmän vetäjä valmisteli suomalaisten partnereiden vastinrahoitushakemuksen ja toimitti sen työ- ja elinkeinoministeriöön toukokuussa. Työ- ja elinkeinoministeriö teki 20.5.2008 päätöksen osallistua BSR InnoReg -hankkeen rahoittamiseen suomalaisten partnerien osalta enintään 112 000 eurolla edellyttäen, että hanke hyväksytään Itämeren alueen ohjelman ohjauksomiteassa lokakuussa 2008.

Hankkeen nimeksi valittiin *"BSR InnoReg – Strengthening Innovation Governance in Baltic Non-metropolitan Regions through Transnational Cooperation"*. Hankkeen partnereiksi valikoitui yhteensä 18 organisaatiota seitsemästä Itämeren alueen maasta. Lopullinen rahoitushakemus saatiin valmiiksi 30.5.2008, jolloin se toimitettiin Itämeren alueen rahoitusohjelman sihteeristölle.

5.9. Karjalan kylien sanitaation kehittämishanke

Suomen Itämeri-instituutti toimi vuonna 2008 partnerina Käymäläseura Huussi ry:n vetämässä Karjalan kylien sanitaatiokehittämishankkeessa. Hanke sai ulkoasianministeriöltä 60 000 euroa kansalaisjärjestöjen lähialuetukea vuodeksi 2008. Hankkeen venäläisiä yhteistyökumppaneita olivat RTO (Russian Toilet Organization) ja NWPI (Northern Water Problems Institute). Hankkeen suomalaiset yhteistyökumppanit olivat Suomen Itämeri-instituutin lisäksi Tampereen ammattikorkeakoulu ja Pirkanmaan ympäristökeskus.

Hankkeen lähtökohtana on huoli Itämeren saastumisesta ja juomaveden hälyttävän huono tila Karjalan tasavallassa. Pistekuormituksen kartoittamiseksi ja vähentämiseksi on Suomenlahden valuma-alueella tehty mittavia toimia, mutta viemäriverkostojen ulkopuoliset alueet ovat jääneet vähemmälle huomiolle. Hajakuormituksen vähentäminen tulee entistä tärkeämmäksi, kun pistekuormitus vähenee muun muassa Pietarin jätevedenpuhdistuksen parantuessa. Hankkeessa keskitytään Äänisjärven ja Laatokan valuma-alueilla sijaitsevien pienten kylien ja alueelle tärkeiden matkailukohteiden vesihuollon ja jätevesien käsittelyn kehittämiseen. Hanke on luonteeltaan pilotti, joka voidaan mallintaa muuallakin toteuttavaksi. Hanke on suunniteltu etenevän kolmivaiheisesti. Ensimmäisessä vaiheessa vuonna 2008 tehtiin maastotarkastukset, joiden avulla selvitettiin vesihuollon, käymälöiden ja jätevesien käsittelyn nykytila. Seuraavassa vaiheessa vuonna 2009 tehdään kunnostussuunnitelmia kiinteistöille ja kolmannessa vaiheessa on tarkoitus kunnostaa valitut kiinteistöt.

Vuoden 2008 aikana hankkeessa tehtiin kolme matkaa Karjalaan, joista kahdella viimeisellä tehtiin varsinaiset maastotarkastukset. Maastotarkastuksia tehtiin Pajin kylässä, Derevjannoen lasten leirikeskuksesta ja Kizhin ulkomuseon alueella. Tampereella pidettiin seminaarit hankkeesta 28.1.-29.1.2009. Siihen osallistuivat kaikki yhteistyökumppanit Karjalasta (NWPI, Prionezskin piiri, Kizhi), Moskovasta RTO ja suomalaiset yhteistyökumppanit. Yleisölle avoimessa loppuseminaarissa Tampereen ammattikorkeakoululla kerrottiin hankkeen tuloksista, kaikki yhteistyökumppanit esittäytyivät sekä osa hanketta tukeneista suomalaisista kuivakäymälävalmistajista esitteli laitteitaan. Toiseen vaiheeseen on saatu rahoitusta ulkoasianministeriöltä ja tämän vuoden aikana tehdään erilaisia kunnostussuunnitelmia.

Vuonna 2008 Suomen Itämeri-instituutin roolina hankkeessa oli toimia asiantuntijana Venäjän matkojen ja hankkeen loppuseminaarin järjestämisessä.

5.10. Rakennusmateriaalien vientirengas Venäjälle

Rakennusmateriaalien vientirengas Venäjälle -hanke alkoi kesällä 2006 Stroifinex 2 -vientirenkaana. Keväällä 2007 vientirengas yhdistettiin aiemman Stroifinex 1 -vientirenkaan kanssa, siihen liittyi uusia yrityksiä ja se alkoi toimia nimellä *Rakennusmateriaalien vientirengas Venäjälle*. Elokuussa 2007 alkaneelle toiselle varsinaiselle 12 kuukauden toimikaudelle osallistuivat seuraavat yritykset: Kiimingin Mökkinikkari Oy, Karelment Oy, FP-Tamar Oy, Hopealoimu Oy, AMH-Puu Oy ja Profin Oy. 26.8.2008 vientirengas jatkoi toimintaansa kolmannelle ja viimeiselle 12 kuukauden toimikaudelle. Kolmannelle kaudelle osallistuvat seuraavat yritykset: Kiimingin Mökkinikkari Oy, Karelment Oy, FP-Tamar Oy ja Profin Oy. Vientirengas toimii Pietarissa venäläisen vientipäällikön Nikita Lihenkon vetämänä. Vientirenkaan toimisto sijaitsee Itä-Suomen Businessedustuston tiloissa Vasilinsaarella Pietarissa.

5.11. Tietokirjallisuuden vientirengas

Suomen Itämeri-instituutin hallinnoima tietokirjallisuuden vientirengas oli uudentyyppinen, kulttuuriviennin alaan kuuluva vientirengaskonsepti, jonka tarkoituksena oli tuoda renkaassa mukana oleville kotimaisille tietokirjallisuuden kustantajille ja oppimateriaalien tuottajille erilaisia kansainvälisiä jakelukanavia sekä sisällön jalostamisessa ja kirjan tuotteistamisessa tarvittavia yhteistyökumppaneita. Sisällön tuotantoon pohjautuvan liiketoiminnan näkökulmasta mukana oleville toimijoille rakennettiin monikanavaisuuteen ja kansainvälisiin toimintamalleihin perustuvia toimintakonsepteja, joita tarjottiin erityisesti Iso-Britanniaan ja Britannian kautta kolmansiin maihin. Vientirenkaan ensimmäinen 12 kuukauden toimikausi toteutettiin 6.9.2007 – 5.9.2008. Vientirenkaaseen osallistuivat seuraavat yritykset: Lingonet Oy, Agricola Kustannusosakeyhtiö, Teknologiainfo Teknova Oy, Maahenki, VEA:n kielikoulu ja PS-Kustannus Oy.

5.12. Helsinki-keskus

Helsingin, Tampereen ja Kotkan yhteinen Pietarin edustusto, Helsinki-keskus, aloitti toimintansa kesäkuussa 2008. Helsinki-keskus toimii Pietarissa aluksi väliaikaisissa tiloissa ja siirtyy syksyllä 2009 Pietarissa avattavaan uuteen Suomi-taloon. Helsinki-keskuksen toiminta painottuu seuraaviin teemoihin: matkailu- ja tapahtumamarkkinointi, osaamisohjain yhteistyö ja klusteriyhteistyö.

Helsinki-keskus tarjoaa erinomaisia mahdollisuuksia edistää tamperelaisten toimijoiden Pietari/Venäjä-yhteistyötä niin julkisella kuin yksityiselläkin sektorilla. Helsinki-keskus on herättänyt kasvavaa mielenkiintoa esimerkiksi tamperelaisissa yliopistoissa ja korkeakouluissa sekä teknologiakeskuksissa. Yritysten kiinnostus Venäjän markkinoita kohtaa lisää myös merkittävästi Venäjän kauppaa edistävien palveluiden kysyntää, johon myös Helsinki-keskuksen toimintakonseptilla voidaan vastata. Tampereen ja Pietarin välillä on parhaillaankin käynnissä useita yhteistyöhankkeita, ja pelkästään Suomen Itämeri-instituutin käynnissä olevien hankkeiden toteutuksessa Helsinki-keskus tarjoaa arvokkaan lisäresurssin. Instituutin hankkeiden osana Pietarissa järjestetään vuosittain useita tapahtumia, joiden valmistelua ja markkinointia voidaan toteuttaa osittain Helsinki-keskuksen kautta.

Suomen Itämeri-instituutti on osallistunut aktiivisesti Helsinki-keskuksen valmisteluun Tampereella vuodesta 2006 alkaen. Syksyllä 2008 instituutti alkoi Tampereen kaupungin toimeksiannosta vastata Helsinki-keskuksen Tampereen osuuden toimintakonseptin ja -suunnitelman laatimisesta ja itse toiminnan koordinoimisesta ja ohjaamisesta Tampereella. Toimeksianto on voimassa vuoden 2009 loppuun saakka, ja sen arvo on 29 800 euroa. Vuoden 2008 aikana laadittiin tamperelainen toimintasuunnitelma osaksi Helsinki-keskuksen yhteistä toimintasuunnitelmaa ja aloitettiin

Helsinki-keskuksen www-sivujen Tampereen osuuden laatiminen. Helsinki-keskuksen avajaistilaisuus järjestettiin Pietarissa 16.9.2008, ja instituutti vastasi tilaisuuden valmistelusta Tampereella. Instituutin johtaja Esa Kokkonen toimii Tampereen edustajana Helsinki-keskuksen toimintaa ohjaavassa koordinaatioryhmässä sekä keskuksen viestintäasioita ohjaavassa viestintäryhmässä.

5.13. VTT:n Venäjä-yhteistyön edistäminen

Suomen Itämeri-instituutti järjesti VTT:n edustajille kontaktimatkan Pietariin tammikuussa 2008. Kontaktimatka tarjosi VTT:lle ajankohtaisen katsauksen Pietarin alueelliseen innovaatiojärjestelmään, sen keskeisiin toimijoihin ja kehittämishankkeisiin ja avasi VTT:lle uusia yhteistyösuhteita ja projektimahdollisuuksia Pietarin alueella. Kontaktimatka sisälsi vierailuja ja tapaamisia johtavien pietarilaisten yliopistojen ja tutkimuslaitosten sekä innovaatiotoiminnasta vastaavien viranomaisten ja yritysten kanssa.

Kontaktimatkan aikana nousi muun muassa esille Pietarin erityistalousalueen kiinnostus VTT:n innovaatiojohtamisen IIM-koulutuskonseptia kohtaan. Kontaktimatkan jälkeen VTT ja Suomen Itämeri-instituutti alkoivat neuvotella laajemmasta pidempikestoisesta yhteistyöstä Venäjään ja erityisesti Pietariin liittyen. Syksyllä 2008 VTT ja instituutti sopivat VTT:n Venäjä-yhteistyön edistämisestä koskevasta VTT:n toimeksiannosta Suomen Itämeri-instituutille. Toimeksiannossa Venäjä-yhteistyön painopiste oli erityisesti Pietarin alueella. Vuoden 2008 syksyllä toteutetussa toimeksiannossa keskityttiin tammikuun kontaktimatkan aikana esille nousseiden yhteistyömahdollisuuksien edistämiseen, laadittiin VTT:n Venäjä-yhteistyön toimintasuunnitelma vuodelle 2009 ja avattiin VTT:lle viranomaiskontakteja ja kerättiin tietoja Pietarin kaupungin innovaatio- ja teknologiapolitiikkaan liittyen. VTT:n asiantuntijat osallistuivat instituutin SPb InnoReg -hankkeen yhteydessä toteutettuun Pietarin kaupungin innovaatiopolitiikan kehittämiseen ja siihen liittyviin tapahtumiin. VTT:n ja instituutin yhteistyötä jatkettiin myös uudella vuoden 2009 loppuun ulottuvalla toimeksiannolla. Toimeksiannon arvo vuosina 2008-2009 (15 kuukautta) on yhteensä noin 50 000 euroa.

6. Foorumitoiminta

Suomen Itämeri-instituutin foorumitoiminta jatkui vilkkaana myös vuonna 2008. Instituutti järjesti yhdessä yhteistyökumppaneidensa kanssa lukuisia seminaareja, kokouksia, workshoppeja ja kontaktitapahtumia Suomessa ja muualla Euroopassa. Instituutin tapahtumat monipuolisine teemoineen ja laajoine osallistujajoukkoineen toivat arvokkaan panoksen Itämeren alueen kansainväliseen verkostoitumiseen, tiedonvaihtoon sekä alueen ja sen yhteistyöpotentiaalin tunnetuksi tekemiseen. Ohessa on esitelty instituutin vuoden 2008 aikana järjestämiä tapahtumia. Tapahtumia järjestettiin sekä instituutin hankkeiden yhteydessä että itsenäisinä tilaisuuksina.

VTT:n ja Tekesin kontaktimatka Pietariin 29.-31.1.2008

Instituutti järjesti VTT:n toimeksiannosta kontaktimatkan VTT:n ja Tekesin edustajille Pietariin 29.-31.1.2008. Kontaktimatkan tavoitteena oli tarjota VTT:lle ajankohtainen katsaus Pietarin alueelliseen innovaatiojärjestelmään, sen keskeisiin toimijoihin ja kehittämishankkeisiin ja avata VTT:lle uusia yhteistyösuhteita ja projektimahdollisuuksia Pietarin alueella. Kontaktimatkan aikana järjestettiin VTT:n edustajille vierailuja ja tapaamisia pietarilaisten yliopistojen, tutkimuslaitosten, innovaatiotoiminnasta vastaavien viranomaisten ja yritysten kanssa. VTT:ltä kontaktimatkalle osallistuivat *Jouko Suokas, Harri Airaksinen ja Pekka Pajakkala*. Tekesiä edustivat *Iikka Jussila ja Mika*

Lautanala. Heti vierailun aikana nousi esille konkreettinen yhteistyömahdollisuus Pietarin erityistalousalueen kiinnostuttua VTT:n *Industrial Innovation Management* -koulutusohjelman toteuttamisesta Pietarissa ja myöhemmin myös muualla Venäjällä.

Tarton kaupungin delegaation vierailu Tampereelle 3.-4.3.2008

Instituutti isännöi Tarton kaupungin delegaation sähköisen hallinnon, sähköisten palveluiden ja e-demokratian teemoihin liittyvää vierailuohjelmaa Tampereella 3.-4.3.2008. Vierailuohjelma sisälsi tutustumista Tampereen kaupungin sähköisen asiointiin sovelluksiin ja hankkeisiin kaupungin kuntademokratiayksikön johdolla sekä tutustumisen Teknologiakeskus Hermia Oy:n koordinoimaan jokapaikan tietotekniikan osaamiskeskusohjelmaan sekä Tampereen yliopiston Hypermedialaboratorioon. Delegaation jäsenet tapasivat myös Tampereen pormestari Timo P. Niemisen. Delegaatioon osallistui Tarton kaupungin edustajien lisäksi myös Viron parlamentin jäsen Hannes Astok ja virolaisen eGovernment Academy edustajia.

Itämeren tila - miten voimme sisämaassa vaikuttaa? -seminaari Tampereella 10.4.2008

Itämeren tila -seminaarissa luotiin katsaus Itämeren omaisuuksiin, sisämaan vaikutuksiin ja niiden vähentämiseen sekä käytännön suojelutyöhön. Tilaisuudessa puhui laaja joukko suomalaisia eturivin Itämeri-asiantuntijoita – pääpuhujana ympäristöministeri Kimmo Tiilikainen. Instituutti järjesti seminaarin yhteistyössä Tampereen yliopiston, Tampereen kaupungin, Tampereen kauppakamarin ja Pirkanmaan ympäristökeskuksen kanssa. Kaikki seminaarin järjestäneet organisaatiot ovat vastanneet Turun ja Helsingin kaupunkien julistamaan Itämerihaasteeseen, ja seminaari oli osa organisaatioiden Itämerihaaste-toimintasuunnitelmia. Seminaari onnistui erinomaisesti, ja keräsi Tampereen yliopiston Väino Linna -salin täyteen kuulijoita.

eCitizen 2.0. -hankkeen toinen valmisteluseminaari Helsingissä 7.-8.5.2008

Seminaari kokosi yli 30 osallistujaa peräti 14:stä eri maasta ympäri Eurooppa. eCitizen 2.0. -hankeidea herätti onnistuneen eCitizen-hankkeen kautta erittäin laajaa mielenkiintoa kaupungeissa ympäri Eurooppaa. Seminaari tuki hankevalmistelua erinomaisesti ja vahvisti hankkeen fokusointia sosiaalisen median hyödyntämiseen kaupunkien sähköisissä palveluissa.

Itämeri-toimijoiden teemafoorumi kansallisen Itämeri-foorumin yhteydessä Turussa 15.-16.5.2008

Centrum Balticum ja Turun kaupunki järjestivät kansallisen Itämeri-foorumin Turussa 15.-16.5.2008. Instituutin toimesta sen yhteydessä järjestetty suomalaisten Itämeri-toimijoiden yhteistyötä käsittelevä teemafoorumi kokosi yhteen eri alojen Itämeri-yhteistyön parissa toimivat suomalaiset organisaatiot sekä kansainvälisten Itämeri-organisaatioiden suomalaiset edustajat keskustelemaan ajankohtaisista Itämeri-kysymyksistä ja yhteistyömahdollisuuksista. Teemafoorumi käsitteli Itämeren alueen yhteistyötä laaja-alaisesti, ja sen tavoitteena oli tuoda esille Itämeri-yhteistyön moninaisuus sekä Itämeren alue alueellisen yhteistyön mallialueena Euroopassa. Teemafoorumissa alusti edustava joukko suomalaisia Itämeri-asiantuntijoita eri sektoreilta. Turun Itämeri-foorumin yhteydessä toivottiin entistä tiiviimpää yhteistyötä, tiedonvaihtoa ja toimintojen koordinoimista suomalaisten Itämeri-toimijoiden kesken. Foorumin yhteydessä ja sen jälkeen Centrum Balticum ja instituutti ovat sopineet yhteistyöstä asian tiimoilta.

Baltic and Mediterranean – Shared Future in Action, A Euro-Mediterranean Gathering under the Mid-Night Sun”, Tampereella 2.-4.6.2008

Instituutti oli mukana järjestämässä korkeatasoista Itämeri-Välimeri -konferenssia yhdessä TAPRI:n, Tampereen ammattikorkeakoulun Meda-instituutin ja barcelonalaisen Institute of Mediterraneanin (IEMed) kanssa. Konferenssi keräsi noin 70 osallistujaa Välimeren ja Itämeren alueen maista. Konferenssi käsitteli Välimeren ja Itämeren alueen yhteistyötä laaja-alaisesti, ja sen yhteydessä nousi esille useita mielenkiintoisia yhteistyömahdollisuuksia näiden kahden eurooppalaisen suuralueen välillä. Instituutti vastasi konferenssin Itämeri-ohjelman suunnittelusta. Instituutin järjestäminä konferenssiin osallistui johtavia Itämeri-organisaatioita kuten Baltic Development Forum, Itämeren kauppakamarijärjestö BCCA, Hanse Parlament ja Baltic University Programme.

Tampereen Itämeri-Välimeri -konferenssin jälkeen Esa Kokkonen osallistui Marseillessa järjestettyyn Itämeri-Välimeri -workshopiin. Workshop oli osa Ranskassa tänä vuonna järjestettävää 100% Finlande –kampanjaa, ja Suomen Pariisin suurlähetystö oli yksi järjestäjistä. Mielenkiintoiseen tapahtumaan osallistui noin 40 suomalaista ja ranskalaista Itämeri- ja Välimeri-toimijaa. Matkan yhteydessä Esa Kokkonen vieraili Marseillessa toimivassa Välimeri-instituutissa (Institut de la Mediterranee), jonka toiminta-ajatus ja tehtävät ovat täysin vastaavat kuin Suomen Itämeri-instituutilla. Marseille Välimeri-instituutti on kytköksissä Marseillen kaupunkiin ja aluehallintoon. Vierailun yhteydessä nousi esiin useita yhteistyömahdollisuuksia instituuttien välillä, joita voidaan edistää esimerkiksi Interreg IV C -ohjelman puitteissa.

Klub Tampere -musiikkialan kontaktimatka Pietariin ja Moskovaan 9.-13.6.2008

Instituutin järjestämälle kontaktimatkalle osallistui kuusi tamperelaista musiikkialan yritystä: Gaea, J. Karppanen, Poko Records Oy, Dynamic Arts Records, Rockadillo Records sekä Backstage Alliance. Matkan aikana musiikkiyhtiöt tapasivat kymmeniä venäläisiä musiikkialan yrityksiä, tutustuivat Pietarin ja Moskovan klubeihin sekä bänditarjontaan. Matka avasi erinomaisia Venäjä-yhteistyömahdollisuuksia osallistuneille tamperelaisyrittäjille.

AQM III -ilmanlaatuhanke kick-off seminaari Pietarissa 2.- 4.9.2008

Seminaarissa saatettiin alkuun Pietarin ilmanlaatu -hankkeen (Development of the Air Quality Monitoring System in St. Petersburg (AQM III) kolmas jakso. Tilaisuudessa päivitettiin hankkeen toimintasuunnitelma ja sovittiin seuraavista tapahtumista. Tilaisuuteen osallistuivat Pietarin ympäristökomitean edustajat varapuheenjohtaja Sorokinin johdolla, komitean yhteistyökumppanin Mineral -yhtiön edustajat sekä Suomen Ilmatieteen laitoksen edustajat. Suomen Itämeri-instituuttia tilaisuudessa edustivat Esa Kokkonen, Julia Lihhatsjova sekä Katja Kaunismaa.

Latvialaisen Vidzemen alueen delegaation vierailu Tampereelle 4.9.2008

Instituutti isännöi Vidzemen aluehallinnon ja alueen kaupunkien johdon kymmenhenkisen delegaation Tampereen vierailua. Vierailun aikana delegaatio vieraili instituutissa, tapasi Tampereen kaupungin johtoa ja tutustui GoTampere Oy:n ja Tampere-talon toimintaan.

Klub Tampere -kulttuurivientiseminaari Tampereella 11.9.2008

Seminaarissa käsiteltiin ajankohtaisia teemoja liittyen suomalaisen designin ja musiikin houkuttelevuuteen ja sen lisäämiseksi maailmalla, erityisesti Venäjällä. Puhujina olivat Mikko Kalhama Desig Forum Finlandista, Lasse Paananen Luova Tampere -ohjelmasta, Pauliina Ahokas Musexilta, Pertti Ketonen Grafiikanpaja Himmelblausta ja Paavo Bäckman Bäckstage Alliancelta. Venäläisenä asiantuntijana ja puhujana oli Greg Goldenzwaig Moskovasta. Projektipäällikkö Minna Säpyskä esitteli Klub Tampere-hankkeen. Yleisö koostui luovien alojen yrittäjistä, opiskelijoista, yhdistysten edustajista ja muuten kulttuuriviennistä kiinnostuneista henkilöistä.

Helsinki-keskuksen avaustilaisuus Pietarissa 16.9.2008

Helsingin, Tampereen ja Kotkan yhteisen Pietarin edustuston, Helsinki-keskuksen, toiminta käynnistyi kesällä 2008. Korkean tason avaustilaisuus järjestettiin Suomen Pietarin pääkonsulaatissa 16.9.2008. Tilaisuus muodostui suomalaisten partnereiden työseminaarista ja sen jälkeisestä vastaanotosta suomalaisille partnereille ja keskuksen tärkeimmille venäläisille yhteistyökumppaneille. Helsingin, Tampereen ja Kotkan kaupunginjohtajat ja pormestarit osallistuivat myös tilaisuuteen. Esa Kokkonen alusti seminaarissa luovien alojen ja kulttuurin yhteistyöstä yhtenä Helsinki-keskuksen toiminnan painopistealueena. Tampereen kaupungin elinkeinojohtaja Kari Kankaala ja Esa Kokkonen ovat Tampereen edustajia Helsinki-keskuksen toimintaa ohjaavassa koordinaatioryhmässä. Lisäksi instituutti vastaa Tampereen kaupungin toimeksiannosta keskuksen Tampereen osuuden toimintakonseptin ja -suunnitelman laatimisesta ja itse toiminnan koordinoinnista ja ohjaamisesta Tampereella. Helsinki-keskuksen kautta instituutti saa myös itse käyttöönsä merkittävän lisäresurssin Venäjä-yhteistyöhankkeiden valmisteluun ja toteutukseen.

Itämerisuurlähettiläs Jari Luodon vierailu instituutissa 3.10.2008

Vastanimitetty Itämerisuurlähettiläs Jari Luoto vieraili instituutissa yhdessä ulkoasiainministeriön lähetystöneuvos Ari Tasasen kanssa 3.10.2008. Instituutin puolelta tapaamiseen osallistuivat Esa Kokkonen, Pertti Palttila, Minna Hanhijärvi, Katja Kaunismaa ja Johanna Leino. Luodolle ja Tasaselle esiteltiin instituutin toimintaa, ajankohtaisia hankkeita sekä näkemyksiä EU:n Itämeri-strategiasta. Luoto esitteli Itämeri-strategian valmisteluprosessia sekä Suomen tavoitteita strategian osalta.

Development of Regional Innovation Systems - from the Baltic Countries Experience – roundtable Pietarissa 10.10.2008

Instituutti ja Pietarin kaupungin talouskomitea järjestivät roundtablen osana korkeatasoista ”St. Petersburg International Innovation” -foorumia ja osana instituutin SPb InnoReg -hanketta. Tilaisuudessa alustivat muiden muassa Pietarin kaupungin talouskomitean varapuheenjohtaja Sergey Fiveysky, FinNoden johtaja Timo Koponen, VTT:n Ville Valovirta sekä Esa Kokkonen ja Irina Sarno instituutista. Roundtablen perusteella laadittiin suosituksia Pietarin kaupungin innovaatio- teknologiaohjelman kehittämiseksi ja siihen liittyviksi kansainvälisiksi yhteistyöhankkeiksi. Suositukset on toimitettu lokakuussa 2008 Pietarin kuvernöörille Valentina Matvienkolle. Pietarin kaupungin talouskomitea on kiinnostunut edistämään suositusten viemistä käytännön tasolle yhteistyössä myös suomalaisten toimijoiden kanssa.

Latvian matkailuseminaari Tampereella 27.10.2008

Instituutti toimi yhtenä yhteistyökumppanina Latvian Helsingin matkailutoimiston järjestämässä seminaarissa Musiikkiteatteri Palatsissa Tampereella 27.10.2008. Tilaisuudessa eseltiin Latvian eri alueiden matkailutarjontaa ja juhlistettiin Air Baltic -lentoyhtiön uuden Tampereen ja Riian välisen lentoreitin avaamista. Esa Kokkonen esitteli tilaisuudessa instituuttia ja sen Latvia-yhteistyötä.

Latvian Suomen suurlähettilään Einars Semaniksen vierailu instituutissa 3.11.2008

Suulähettiläs Semanis vieraili Tampereella 3.-4.11.2008 ja tutustui vierailunsa yhteydessä myös instituuttiin. Instituutin puolelta tapaamiseen osallistuivat Esa Kokkonen, Johanna Leino ja Minna Säpyskä. Tapaamisessa keskusteltiin instituutin Latvia-yhteistyöstä, EU:n Itämeri-strategiasta ja muista ajankohtaisista Itämeren alueen kysymyksistä.

Yhteistyöneuvottelut mikkeliäisten toimijoiden kanssa Mikkelissä 4.11.2008

Esa Kokkonen vieraili Mikkelissä 4.11.2008 Mikkelin kaupungin kutsusta esittelemässä instituutin toimintaa ja keskustelemassa yhteistyömahdollisuuksista Venäjään ja Itämeren alueeseen liittyen. Yhteiseen tapaamiseen osallistui Mikkelistä Mikkelin kaupungin, Etelä-Savon liiton, Mikkelin teknologiakeskuksen, Mikkelin kauppakamarin ja Helsingin yliopiston Ruralia -instituutin johtoa. Tapaamisessa nousi esille yhteistyömahdollisuuksia esimerkiksi Venäjän matkailun ja luovien alojen yhteistyön edistämiseen liittyen.

Klub Tampere -showcase-tapahtuma venäläisille musiikkialan yrityksille Tampereella 11.-13.11.2008

Venäläisille yrityksille järjestettiin kolme showcase-konserttia, musiikkibisnekseen liittyvä workshop sekä Tampereen esittelyä. Tamperelaiset ja venäläiset musiikkiyritykset kävivät liikeneuvotteluja levylisensointiin ja keikkoihin liittyen. Lisäksi vaihdettiin kokemuksia siitä, miten musiikkia Venäjälle kannattaa viedä ja miten yhteistyötä levyjakelussa voisi suomalaisten ja venäläisten toimijoiden välillä parantaa.

eCitizen II -hankkeen valmistelukokous, 18.11.2008 Helsingissä

Kokoukseen osallistuivat Julia Glidden ja Gary Heane Sheffieldistä, Erling Sörensen Odensesta, Hannes Astok Tartosta sekä Minna Hanhijärvi, Katja Kaunismaa ja Johanna Leino. Kokouksessa muokattiin eCitizen II -hankkeen tavoitteita ja toimintoja vastaamaan Munchenin Lead Partner -seminaarissa 11.11.2008 Interreg 4C -rahoitusohjelman sihteeristöltä saatuihin kommentteihin..

PK-yrityksille suunnattu IPR-koulutus Pietarissa 4.-5.12.2008

Koulutus järjestettiin osana Pietarin IPR -hankkeen toimintoja, ja sen tavoitteena oli perehdyttää Pietarissa toimivia pk-yrityksiä immateriaalioikeuksien periaatteisiin ja niiden hyödyntämiseen yrityksen taloudellisen kehittymisen näkökulmasta. Kouluttajina toimi sekä pohjoismaisia että venäläisiä asiantuntijoita muun muassa Tanskan patenttitoimistosta, Suomen patenti- ja rekisterihallituksesta, Venäjän patenttitoimistosta Rospatentista sekä patenttiasioihin perehtyneistä

lakitoimistoista Papula Nevinpat, Gorodissky & Partnersista ja Salans. Koulutukseen osallistui yli 100 koulutettavaa.

Pietarin viranomaisille suunnattu IPR-hankkeen opintomatka Pohjoismaihin 8.-12.12.2008

Pietarin IPR -asioista vastaaville viranomaisille järjestettiin opintomatka 8. – 12.12.2008 Helsinkiin, Tukholmaan ja Kööpenhaminaan osana Pietarin IPR -hanketta. Helsingissä venäläisille viranomaisille esiteltiin PRH:n, tullihallituksen ja tullilaboratorion toimintaa sekä suunniteltiin Suomen ja Venäjän rajalla toteuttavaa yhteistä pilottitarkastusta. Tukholmassa vierailun isäntänä toimi Ruotsin patenttitoimisto, tulli ja poliisi. Kööpenhaminassa venäläisille vierailijoille esittelivät toimintaansa Tanskan patenttitoimisto, tulli ja poliisi. Venäjän delegaatiossa olivat edustettuina kaikki keskeiset IPR – asioista vastaavat viranomaisstahot Pietarin alueella mm. Pietarin kaupungin talouskomitea, lakiasioiden komitea sekä Luoteis-Venäjän tulli

SPb InnoReg -hankkeen opintomatka Lappeenrantaan, Tampereelle ja Seinäjoelle 9.-13.12.2008

Opintomatkan tavoitteena oli tutustuttaa venäläiset hankepartnerit ja asiantuntijat suomalaisiin alueellisiin innovaatiojärjestelmiin sekä konkreettisiin esimerkkeihin parhaista suomalaisista innovaatiokäytännöistä. Osallistujat tapasivat isäntäkaupunkien virkamiehiä ja vierailivat yliopistoissa, teknologiakeskuksissa sekä johtavissa teknologiayrityksissä Lappeenrannan, Tampereen ja Seinäjoen seuduilla.

eCitizen II -hankkeen valmisteluseminaari Brysselissä 11.12.2008

Seminaarissa esiteltiin uudistettu eCitizen II -hankehakemus hankkeen partnereille, käytiin läpi hankkeen budjettiin liittyviä kysymyksiä ja keskusteltiin hankkeen toiminnoista ja tavoitteista. Näin saatiin varmistettua että partnerit hyväksyvät tavoitteet esitetyn kaltaisina ja ovat valmiit sitoutumaan niihin. Seminaariin osallistuivat edustajat Tartosta, Odensesta, Sheffieldistä, Flevolandista, Vysocinasta ja Tampereelta. BIFin edustajat tilaisuudessa olivat Minna Hanhijärvi ja Katja Kaunismaa.

7. Koulutustoiminta - luennot, esitykset

Vuoden 2008 aikana instituutin edustajat toimivat alustajina tai kouluttajina lukuisissa Itämeren alueen yhteistyöhön, kansainväliseen projektinhallintaan ja EU-rahoitukseen liittyvissä tilaisuuksissa. Alla kuvaukset instituutin edustajien vuoden 2008 pitämistä esityksistä:

- *Esa Kokkonen* esitteli Itämeren alueen yhteistyötä ja instituuttia Tampereen kauppakamarin valtuuskunnan kokouksessa Tampere-talossa 10.1.2008.
- *Esa Kokkonen* esitteli Klub Tampere -hanketta ja sen kansallisen tason Klub Finland -jatkohankesuunnitelmia Turun kaupungin edustajille Tampereella 29.1.2008.
- *Katja Kaunismaa* esitteli instituutin eCitizen-hanketta korkean tason *Empowering Citizens Through Technology and Participation* -konferenssissa Lontoossa 28.-29.2.2008. Tilaisuus tuki erinomaisesti myös eCitizen 2.0 -jatkohankkeen valmistelua.

- *Irina Sarno* esitteli instituutin SPb InnoReg –hanketta mittavassa “*Baltic Sea Region Program 2007 - 2013: new partnership opportunities for Russian and Belarusian regions*” –konferenssissa Pietarissa 16-17.04.2008. Tapahtuma keräsi yli 400 osallistujaa, ja tarjosi näin ollen instituutille erinomaista näkyvyyttä ja pr:ää Pietarissa.
- *Esa Kokkonen* esitteli Klub Tampere -hanketta Turun Seudun Kehittämiskeskuksen järjestämässä *Luovien kevätseminaarissa* Turussa 17.4.2008.
- *Esa Kokkonen* alusti EU:n Itämeri-strategiaa käsitelleessä keskustelutilaisuudessa työ- ja elinkeinoministeriössä 14.8.2008.
- *Esa Kokkonen* esitteli Klub Tampere -hanketta ja sen kansallisen tason Klub Finland -jatkohankesuunnitelmia mittavassa luovien alojen Rysä-Forumissa Tampereella 26.8.2008. Foorumiin osallistui reilusti yli 200 luovien alojen kehittäjää ympäri Suomea. Forumin kautta instituutti sai runsaasti uusia kontakteja ja tietoa hyödynnettäväksi Klub Tampere -hankkeen laajentamisessa.
- *Minna Säpyskä* esitteli Klub Tampere -hanketta infotilaisuudessa Tampereella 28.8.2008. kansainvälistymisestä kiinnostuneille taide- ja muotoilualan yrityksille.
- *Minna Säpyskä* esitteli Klub Tampere -hanketta kulttuurivientiseminaarissa Tampereella 11.9.2008 suunnittelu- ja musiikkialan toimijoille.
- *Esa Kokkonen* luennoi Itämeren alueen innovaatioyhteistyöstä Itämeren alueen maakuntien järjestön BSSC:n vuosikonferenssissa Kaunasissa 18.9.2008. Konferenssi keräsi yli 450 osallistujaa Itämeren alueelta – mukaan lukien kaikkien johtavien Itämeren alueen yhteistyöorganisaatioiden ja rahoittajien edustajat. Esa Kokkonen luennon kautta instituutti sai arvokasti näkyvyyttä Itämeren alueen innovaatioyhteistyön edistäjänä.
- *Minna Säpyskä* esitteli Klub Tampere -hanketta Pirkanmaan taidetoimikunnalle 29.9.2008.
- *Katja Kaunismaa* esitteli instituutin vuosina 2005-2007 toteuttamaa Interreg IIIC -rahoitteista Challenge of eCitizen -*hanketta Irish eGovernment Symposium* –tapahtumassa Dublinissa 30.9.2008 julkisen sektorin asiantuntijoille ja päättäjille. Tilaisuus kokosi noin 60 osallistujaa eri puolilta Irlantia ja tarjosi erinomaisen mahdollisuuden esitellä hankkeen lisäksi instituutin toimintaa yleisestikin.
- *Esa Kokkonen* esitteli Klub Tampere -hanketta ja sen kansallisen tason Klub Finland -jatkohankesuunnitelmia alueellisessa Rysä -Forumissa Joensuussa 6.10.2008. Foorumiin osallistui noin 50 luovien alojen toimijaa Itä-Suomesta sekä keskeiset suomalaiset luovien alojen kehittäjäorganisaatiot ja rahoittajien edustajat. Tilaisuuden kautta instituutti edisti Klub Tampereen kansallisen tason verkostoitumista ja jatkohankkeiden valmistelua. Tapahtuman aikana neuvoteltiin muun muassa Klub Tampere -hankkeen/instituutin ja Aluekeskusohjelman Kulttuuriverkoston välisestä yhteistyöstä sekä instituutin ja Klub Tampereen/instituutin osallistumisesta Adultan vetämään Sillanrakentajat - ESR-hanke-ehdotukseen.
- *Minna Säpyskä* esitteli Klub Tampere -hanketta infotilaisuudessa Modus ry:n jäsenille 10.10.2008. Tilaisuuteen osallistui kymmenkunta Modus ry:n jäsenyritystä.
- *Esa Kokkonen* alusti Itämeren alueen talousyhteistyöstä ja EU:n Itämeri-strategista Itämeren kauppakamarijärjestön BCCA:n korkean tason seminaarissa Euroopan parlamentissa Brysselissä 15.10.2008. Seminaariin osallistui Euroopan parlamentin jäseniä sekä BCCA:n ja Itämeren

maiden neuvoston johtoa. Seminaarin kautta instituutti sai huippuarvokasta näkyvyyttä Brysselissä ja vahvisti rooliaan EU:n Itämeri-strategiaa koskevassa keskustelussa.

- *Esa Kokkonen* esitteli instituutin koordinoiman Itämeren kaupunkien liiton UBC:n tietoyhteiskuntakomission IS COM) vuosien 2007-2008 toimintaa UBC:n hallituksen kokouksessa Växjössä 29.10.2009. IS COM on toiminut merkittävänä tukiverkostona instituutin eCitizen-hankkeen ja sen jatkohankkeen valmistelussa. Komission vuosikokous tullaan järjestämään alustavasti Pietarissa alkuvuodesta 2009.
- *Julia Lihhatsjova* esitteli IPR Saint-Petersburg -hanketta musiikkialan Music Convention Colisium -tapahtumassa Pietarissa 15.11.2008.
- *Minna Säpyskä* esitteli Klub Tampere – infotilaisuudessa hanketta ja kertoi, miten hankkeeseen pääsee mukaan. Tilaisuudella etsittiin potentiaalisia luovien alojen yrityksiä, jotka voisivat tulla mukaan hankkeeseen. Tilaisuus järjestettiin yhteistyössä LUKE-ohjelman kanssa 25.11.2008.. Paikalla oli parikymmentä hankkeesta kiinnostunutta henkilöä.
- *Esa Kokkonen* luennoi Itämeren alueen yhteistyöstä Kymenlaakson ammattikorkeakoulun Baltic Modo design-kilpailun koulutustilaisuudessa Kymenlaakson ammattikorkeakoululla Kouvolassa 26.11.2008.
- *Johanna Leino* esitteli BSR InnoReg -hanketta noin 150 hengen yleisölle Itämeren alueen rahoitusohjelman konferenssissa Tallinnassa 26.11.2008.

8. Muu toiminta

8.1. Suomen Itämeri-instituutin kannanotto Euroopan unionin Itämeri-strategian valmisteluun

Euroopan komissio on vuoden 2008 aikana valmistellut Euroopan unionin Itämeri-strategiaa. Strategia esitellään Eurooppa-neuvostolle kesäkuussa 2009, ja se on tarkoitus hyväksyä Ruotsin EU-puheenjohtajuuskaudella loppuvuodesta 2009. EU:n Itämeri-strategian tavoitteena on edistää EU:n eri politiikkavälineiden tehokkaampaa hyödyntämistä ja niiden välistä koordinaatiota ja yhteistyötä Itämeren alueella sekä alueen eri toimijoiden välistä yhteistyötä. Strategia jakaantuu seuraavaan neljään painopistealueeseen – ympäristö, talouskehitys, saavutettavuus ja vetovoima sekä turvallisuus. Strategia tulee myös sisältämään yksityiskohtaisen päivitetävän toimintasuunnitelman, jossa on määritelty toimenpiteitä ja hankkeita aikatauluineen ja vastuutahoineen strategian eri painopistealueilta.

Valmisteilla oleva EU:n Itämeri-strategia on merkittävä edistysaskel Itämeren alueen yhteistyössä. Suomen Itämeri-instituutti pyrkii tuomaan sen valmisteluun oman panoksensa konkreettisen Itämeri-hanketoiminnan näkökulmasta. Instituutti on seurannut EU:n Itämeri-strategian valmistelua sen alkumetreiltä vuodesta 2005 lähtien - tästä esimerkkinä on instituutin marraskuussa 2005 Euroopan Parlamentissa järjestämä ”Strengthening the EU Agenda for Baltic Sea Cooperation” -seminaari.

Vuonna 2008 instituutti osallistui aktiivisesti strategian valmisteluun. Instituutin edustajat osallistuivat strategian valmistelunprosessin yhteydessä järjestettyihin stakeholder-konferensseihin Tukholmassa syyskuussa, Gdanskissa marraskuussa ja Helsingissä joulukuussa. Lisäksi instituutti osallistui useisiin kansallisiin Itämeri-strategiatilaisuuksiin syksyn 2008 aikana. Vuoden 2008 loppupuolella Itämeri-toimijoille avoinna olleen konsultaation yhteydessä instituutti toimitti Euroopan komissiolle oman kannanottonsa strategian valmisteluun. Kannanotossaan instituutti

korosti muassa seuraavia näkökohtia ja toi niiden osalta esille myös omia Itämeren alueen hanketoiminnan kokemuksiin ja hankereferensseihin:

- Itämeri-strategian painopisteet - ympäristö, talouskehitys, saavutettavuus ja vetovoima sekä turvallisuus - ovat suoraan yhteydessä toisiinsa, eikä niitä tulisi tarkastella toisistaan irrallisina osa-alueina. Itämeren alueen yhteistyöhankkeissa tulisi ottaa huomioon kaikki nämä osa-alueet – esimerkiksi Itämeren alueen ympäristöhaasteet ja niihin liittyvä ympäristöyhteistyö voidaan nähdä myös ympäristöliiketoiminnan, -teknologian ja -projektiviennin kehittämismahdollisuuksina.
- Itämeri-strategian eräs keskeisimmistä tavoitteista tulee olla varmistaa, että seuraavalla ohjelmakaudella EU-rakennerahoitusta suunnataan Itämeren alueen kokonaisvaltaiseen kehittämiseen, ja painopiste on valtioiden välisen yhteistyön ohjelmissa. Pienten maiden ja pienten alueiden Itämeren alueen vahvuus on koko alueen kattavissa vahvoissa verkostoissa ja yhteistyörakenteissa – ei lukuisissa irrallisissa yhteistyövyöhykkeissä. Itämeren alue tulee nähdä makroalueena, yhtenäisenä rajat ylittävän yhteistyön vyöhykkeenä. ENPI-komponentin kautta myös Venäjä on kiinteä osa tätä yhteistyötä.
- EU:n rahoitusohjelmien keskeisenä painopisteenä oleva innovaatioyhteistyö on merkittävä tekijä alueen talous- ja ympäristöyhteistyön kannalta. Strategiassa tulisi huomioida myös tutkimus- ja koulutusyhteistyön merkitys alueen kehitykselle ja innovaatioiden edistämiseksi.
- Venäjän kytkeminen kiinteämmin mukaan Itämeri-yhteistyöhön on ensiarvoisen tärkeää koko alueen kehitykselle. Venäjä-yhteistyön tulisi olla luonnollinen osa Itämeri-strategiaa, eikä sitä tulisi tarkastella erillisenä lohkona. Itämeren alueen vahvistamisessa tarvitaan EU:n sisäistä Itämeri-yhteistyötä ja Venäjältä omaa vahvaa Itämeri-politiikkaa sekä huomattavasti nykyistä vahvempaa sitoutumista ja taloudellista panosta.
- Yhteistyö eurooppalaisten suuralueiden välillä on voimistuva suuntaus eurooppalaisessa alueellisessa yhteistyössä. EU:n kehittyvä Välimeri-politiikka sekä EU:n laajenemisen myötä vahvistuva Mustameri-yhteistyö lisäävät laajempaa eurooppalaista mielenkiintoa Itämeren aluetta ja sen yhteistyömalleja kohtaan. Merialueiden yhteistyöagendoilla on paljon yhteisiä teemoja ja painopisteitä - esimerkiksi ympäristöön, liikenteeseen tai vaikka maahanmuuttoasioihin liittyen - joiden osalta on hyödyllistä levittää parhaita käytäntöjä ja vaihtaa kokemuksia eri suuralueiden välillä.
- Itämeri-strategiassa tulisi olla selkeät konkreettiset tavoitteet sekä aikataulu, toimenpiteet ja vastuutahot niiden saavuttamiseksi. Itämeren alueella oleva toimijoiden monimuotoisuus on nähtävä enemmän rikkautena kuin ongelmana. Strategian tulisi tehostaa vuorovaikutusta erilaisten toimijoiden välillä ja edistää entistä yhtenäisempää tavoitteiden asettelua ja laajempien, vaikuttavampien yhteistyömuotojen ja hankkeiden kehittymistä Itämeren alueella.

8.2. Itämeren kaupunkien liiton UBC:n tietoyhteiskuntakomissio

Instituutti on toiminut vuoden 2003 syksystä lähtien Itämeren kaupunkien liiton tietoyhteiskuntakomission (UBC IS Com) sihteeristönä, Pietarin kaupungin toimiessa komission puheenjohtajana. Instituutille on avautunut komission kautta uusia yhteistyösuhteita ja verkostoja, joita voidaan hyödyntää myös instituutin omien hankkeiden valmistelussa ja toteutuksessa. Erinomainen esimerkki tästä on instituutin vuosina 2005-2007 toteuttama eCitizen-hanke. Instituutin johtaja *Esa Kokkonen* toimii tietoyhteiskuntakomission koordinaattorina.

8.3. Tampereen Nuorkauppakamarin vienti- ja ympäristöpalkintoraati

Esa Kokkonen toimi jälleen vuonna 2008 Tampereen Nuorkauppakamarin vienti- ja ympäristöpalkintoraadin jäsenenä. Vuodesta 1967 lähtien jaettu Tampereen Nuorkauppakamarin vientipalkinto annetaan vuosittain pirkanmaalaiselle vientiyritykselle, joka on toiminnassaan panostanut vahvasti kansainvälisyyteen ja taloudelliseen menestymiseen omalla liiketoiminta-alueellaan. Ympäristöpalkinto perustettiin vuonna 1989, ja sen tarkoituksena on kiinnittää huomiota ympäristönsuojelua edistäviin investointeihin, alan palvelujen kehittämiseen sekä alan kehitystä ja tutkimusta koskeviin saavutuksiin. Vuosien varrella on korostettu myös ympäristöasioiden merkitystä ja hyödyntämistä kilpailutekijänä. Vuonna 2008 palkintoraadin muita jäseniä olivat Tampereen Kauppakamarin toimitusjohtaja *Tommi Rasila* ja Finnveran aluejohtaja *Seppo Tyynelä*. Vuoden 2008 vientipalkinto myönnettiin Katsa Oy:lle ja ympäristöpalkinto Ecosir Oy:lle.

9. Seminaari- ja kokousmatkat

Vuoden 2008 aikana instituutin edustajat osallistuivat seuraaviin tilaisuuksiin Itämeren alueella:

- ePietari-hankkeen ohjausryhmän kokous, Pietari, 16.1.2008 (KK, EK)
- IPR-hankkeen awareness raising -kampanjan valmistelukokous, Pietari, 15.1.2008 (KK)
- Luovien alojen yrittäjyyden kehittämisstrategia – tiedotus- ja keskustelutilaisuus, Tampere, 22.1.2008 (EK, MS)
- Pirkanmaan ympäristöosaajat -verkoston kokous, Tampere, 31.1.2008 (EK)
- Instituutin ja sen hankkeiden esittely Norjan Etelä-Tröndelagin delegaatiolle Pirkanmaan liitossa, 7.2.2008 (JL, KK, MS)
- Tapaaminen TACIS-sihteeristön taloushallinnon edustajan kanssa, Suomen Itämeri-instituutti 7.2.2008 (IS, KK, JL, EK)
- Pietarin ilmanlaatu -hankkeen tutustumismatka Shepelevon taustamittausasemalle ja jatkohankkeen valmistelukokous, Shepelevo, 13.2.2008 (KK)
- Pietarin ilmanlaatu -hankkeen loppuseminaari, Pietari, 14.2.2008 (KK, JL)
- IPR -seminaari, ITMO, Pietari, 15.2.2008 (KK, JL)
- IPR-hankkeen awareness raising -kampanjan valmistelukokous, RAPO:n toimisto, Pietari, 15.2.2008 (KK, JL)
- WFA Road Show, Pirkanmaan liitto, 15.2.2008 (EK)
- Tapaaminen Centrum Balticum -keskuksen johtajan *Esko Antolan* kanssa, Turku, 15.2.2008 (EK)
- Pietarin Helsinki-keskuksen (Helsinki, Tampere, Kotka) valmistelukokous, Helsinki, 18.2.2008

(EK)

- Liettuan suurlähetystön Liettuan itsenäisyyspäivän vastaanotto, Helsinki, 18.2.2008 (EK)
- ESPON-hankkeen valmistelukokous työ- ja elinkeinoministeriön kaupunkisuunnittelujaoston kokouksen yhteydessä, Helsinki, 19.2.2008 (EK)
- Suomalais-venäläisen innovaatiokeskuksen (FINNODE) avajaiset Pietarissa 24.2.2008 (JL)
- IPR-hankkeen ja VTT:n kanssa valmisteltavan IIM-koulutushankkeen kokoukset Pietarissa 24.-27.2.2008 (JL)
- Tarttolaisen eGovernment -delegationin vierailu Tampereen kaupungilla, Tampere, 3.3.2008 (KK, EK)
- Tietokirjallisuuden FiFacT-vientirenkaan kokous, Helsinki, 6.3.2008 (EK)
- Pietarin Helsinki-keskuksen (Helsinki, Tampere, Kotka) kokous, Helsinki, 6.3.2008 (EK)
- Pirkanmaan liiton maahanmuuttotyöryhmän kokous, Tampere, 7.3.2008 (EK)
- Kokous eGovernment-yhteistyömahdollisuuksista Pietarissa, Avain Technologies Oy, Helsinki, 10.3.2008 (EK, KK)
- Tapaaminen Itämeri-yhteistyöhön liittyen Finfood Oy:ssä, Vantaa, 10.3.2008 (EK, KK)
- BSR InnoReg -hankkeen valmistelukokous, Seinäjoki, 10.3.2008 (JL)
- Tampereen kaupunkiseudun EU-toimiston työryhmän kokous, Tampere, 12.3.2008 (JL)
- SPb InnoReg, Pilot Brokerage event in Berlin (WP3) and Study Tour to Germany - Berlin, Rostock-Warnemuende and Bentwisch, (WP2), 17-19.3.2008 (IS)
- Venäjä vaalien jälkeen - Suomen ja Venäjän yhteistyön näkymät, Seminaari, Helsinki Eduskunta, 26.3.2008 (IS)
- Marisimed-hankkeen esittely Central Baltic -ohjelman sihteeristössä, Turku, 2.4.2008 (EK)
- SPb InnoReg, "Study Tour of SPb cluster developers to Helsinki (WP3), including WP3 meeting - Strategies for Regional Innovation " and "Complementary Innovation Strategies" workshop on BaltMet Inno results, Helsinki, 2.-3.4.2008 (EK, JL, IS)
- Pietarin IPR-hankkeen awareness raising -komponentin workshop, Pietari, 7.-8.4.2008 (KK, JLi)
- Pietarin IPR-hankkeen verkostokokous, Pietari, 9.4.2008 (KK, JLi)
- EU:n Itämeren alueen ohjelman 2007-2013 hakemuskonsultaatioseminaari, Riika, 9.-10.4.2008 (JL, JH)
- BSR InnoReg -hankkeen kansainvälinen valmistelukokous, Riika, 14.4.2008 (JL, JH, EK)

- Itämeren maiden neuvoston taloustyöryhmän valmisteleva kokous työ- ja elinkeinoministeriössä, Helsinki, 23.4.2008 (EK)
- CIVPRO Civil Protection Network –kokous, Tukholma, 6.5.2008 (EK)
- eCitizen 2.0. -valmisteluseminaari, Helsinki, 7.-8.5.2008 (KK, JL, JH, EK)
- Suomi-Venäjä seuran Suuntaudu Venäjään -seminaari, Tampereen yliopisto, 8.5.2008 (HJ)
- Työllisyysfoorumi, Tampere, 12.5.2008 (HJ)
- Koulutustilaisuus vientihankkeiden vetäjille työ- ja elinkeinoministeriössä, Helsinki, 13.5.2008 (EK)
- Kansallinen Itämeri-foorumi, Turku, 15.-16.5.2008 (EK, PP)
- SPb InnoReg, WP1 Strengthening Regional Innovation System and Innovation Processes in St Petersburg, Innovation Working Group Meeting (WP2), and Steering Committee Meeting (WP4), Pietari, 22.-23.05.2008 (EK, IS)
- Pietarin IPR-hankkeen verkostokokous, 26.5.2008, Pietari (KK, JLi)
- Pietarin IPR-hankkeen awareness raising -komponentin suunnittelukokous, Pietari, 27.5.2008 (KK, JLi)
- Yhteistyökokous Pietarin kaupungin talouskomitean kanssa, Pietari, 28.5.2008 (KK, JLi)
- IPR-hankkeen koulutuskomponentin opintomatka, Helsinki ja Göteborg, 2-5.6.2008 (KK, JLi)
- Competence Through Competition – Seminar on Russia – EU Relations, Lappeenranta, 3.–4.6.2008 (IS)
- Baltic-Mediterranean Workshop, Marseille, 10.-11.6.2008 (EK)
- Keskustelutilaisuus ulkomaalaisten opiskelijoiden asemasta, Tampereen teknillinen yliopisto, 11.6.2008 (JL, HJ)
- Tietokirjallisuuden vientirenkaan kokous, Helsinki, 23.6.2008 (EK)
- Rakennusmateriaalien vientirenkaan kokous, Kiiminki, 24.6.2008 (EK)
- Porin kaupungin 450-vuotisjuhlaseminaari ja vastaanotto, Pori, 15.7.2008 (EK)
- Pietarin IPR-hankkeen viranomaisyhteistyön valmistelupalaveri Suomen ja Venäjän tullien edustajien kanssa, Helsinki, 6.8.2008 (KK, JLi)
- eCitizen 2.0 -hankkeen valmistelukokous Sheffieldin ja Odensen kaupunkien edustajien kanssa, 7-8.8.2008 (KK, EK, JL)
- Helsinki-keskuksen koordinaatiotyöryhmän kokous, Helsinki, 14.8.2008 (EK)

- SPb InnoReg -jatkohankkeen suunnittelukokous, Helsinki, 14.8.2008 (EK)
- Rakennusmateriaalien vientirenkaan kokous, Nurmes, 20.8.2008 (EK)
- Itämeri-strategian kuulemistilaisuus, Säätytalo, Helsinki 20.8.2008 (JL)
- ESR-kulttuurivientihankkeen valmistelukokous Fintrassa, Helsinki, 21.8.2008 (EK, MH)
- CIVPRO Civil Protection Network -kokous Aleksanteri-instituutissa, 25.8.2008 (EK)
- Tietokirjallisuuden vientirenkaan kokous, Turku, 1.9.2008 (EK)
- Pietarin ilmanlaatuhankkeen (AQM III) kickoff-seminaari, Pietari, 3.-4.9.2008 (KK, EK, JLi)
- Itämeren alueen ohjelmaan valmisteltavan "Integration of Skilled Labour Immigrants in the BSR" -hankkeen valmistelukokous Pietarin valtionyliopiston edustajien kanssa, Pietari, 3.9.2008 (EK, IS)
- Klub Tampere -hankkeen kokous hankkeen venäläisten partnereiden kanssa, Pietari, 4.9.2008 (EK, JLi)
- Yhteistyöneuvottelut Leningrad oblastin talouskomitean kanssa, Pietari, 4.9.2008 (EK, IS, JLi)
- IPR-hankkeen kokous Pohjoismaiden ministerineuvoston ja hankkeen venäläisten partnereiden kanssa, Pietari, 5.9.2008 (EK, JLi)
- Pirkanmaan talouskatsaus - seminaari, Vapriikki, Tampere 25.9.2008 (JL, MS)
- EU:n Itämeri-strategian stakeholder-konferenssi, Tukholma, 29.9.2008 (EK)
- Russia in the Global Economy -seminaari, Helsingin kauppakorkeakoulu, 30.9.2008 (IS)
- Tapaaminen Itämeren maiden neuvoston johdon kanssa, Tukholma, 1.10.2008 (EK)
- Verkkodemokratia-seminaari, Mindtrek konferenssin oheistapahtuma, kaupungin valtuustosali, Tampere 6.10.2008 (JL)
- Mindtrek -konferenssi, Hotelli Rosendahl, Tampere 8.10.2008 (JL)
- IPR-hankkeen viranomaisyhteistyöseminaari, Pietari, 9.10.2008 (EK, JLi)
- SPb InnoReg -hankkeen roundtable "St. Peterburg International Innovation Forum" - tapahtuman yhteydessä, Pietari, 10.10.2008 (EK, IS)
- Aluekeskusohjelman Kulttuuriverkoston kokous, Tampere, 14.10.2008 (EK)
- Ympäristöministeriön lähialueyhteistyöseminaari, Säätytalo, Helsinki 22.10.2008(JL)
- InterregIVC -ohjelman toisen hakukierroksen avaustapahtuma, Lille, Ranska 27.-29.10.2008 (MH, JL)

- Itämeren kaupunkien liiton (UBC) ympäristökomission (UBC EnvCom) vuosikokous ja seminaari, Tallinna, 30.-31.10.2008 (EK)
- Latvian filmiviikon avajaiset, Tampere, 4.11.2008 (EK)
- Helsinki-keskuksen koordinaatioryhmän kokous, Helsinki, 6.11.2008 (EK)
- Tapaaminen Tekesin johtajan Ilkka Jussilan kanssa, Helsinki, 6.11.2008 (EK)
- Osallistuminen Interreg IVC -ohjelman Lead Partner -seminaariin ja eCitizen2.0 –hanke-ehdotuksen esittely sihteeristölle, München, Saksa, 9.-11.11.2008 (KK, MH)
- BCCA Economic Forum, Turku, 10.11.2008 (EK)
- CMI (Crisis Management Initiative) Autumn Seminar, Helsinki, 11.11.2008 (EK)
- IPR-julistepalkintojen jakotilaisuus (Music Convention Colisium) 14.-16.11.2008 Pietarissa, Julia Lihhatsjovaa haastateltiin "IPR Saint-Petersburg" hankkeesta 100TV kanavaa televisio uutisia varten (MS, JLi)
- Hanse-Parlamentin vuosikokous ja BSR-QUICK-hankkeen valmistelukokous, Hampuri, 17.-19.11.2009 (EK)
- Itämeri-lounastilaisuus Saksan suurlähetystössä, Helsinki, 20.11.2008 (EK)
- Itämeren alueen rahoitusohjelman sihteeristön projektikonsultaatio Integration of Skilled Labour Immigrants - sekä IPR -hankeideoista, Tallinna, 27.11.2008 (JLe, MH, MS)
- Baltic Development Forum Summit, Kööpenhamina, Malmö, 1.-2.12.2008 (EK)
- Keskustelutilaisuus luovien alojen projekteista, Venäjän ja Itä-Euroopan instituutti, Helsinki, 5.12.2008 (MS)
- KreaNord - laajennetun referenssiryhmän tapaaminen, OPM, Helsinki, 15.12.2008 (MS)
- Itämeri-strategiakokous TEM:ssä, Helsinki, 16.12.2008 (EK)

10. Vuoden 2008 aikana valmisteltuja uusia hankkeita

- eCitizen II – towards Citizen-centred eGovernment in European Cities and Regions (vetäjä)
- QUICK-BSR – Qualification, Innovation, Cooperation and Key Business for SMEs (partneri)
- BalticSupply - Interregional SME Supply Clusters along the Northeast Corridor (partneri)
- Sillanrakentajat - Luovien alojen agenttien ja vientiammattilaisten valtakunnallinen valmennusohjelma (partneri)
- Pietari Business Campus -osaamisverkosto (vetäjä)
- Klub Finland -musiikkialan vientirengas (vetäjä)
- Integration of Skilled Labour Immigrants and Foreign Students in the BSR (vetäjä)
- Enhancing Utilization and Awareness of Innovation Potential in the BSR (vetäjä)
- Navigointisimulaattorin käyttö henkilöprofiilin kartoittamiseen merenkulkualan koulutuksessa Itämeren alueella (partneri)

11. Säätiön talous

Säätiön talous pysyi kertomusvuonna vakaana. Tilikauden alijäämä on 34.396,90 euroa. Alijäämä katetaan aikaisempien tilikausien ylijäämillä. Alijäämä muodostuu suurelta osin instituutin henkilöstökuluista, jotka olivat budjetoitua suuremmat siltä osin, kun niitä käytettiin projektihenkilöstön työsuhteiden jatkamiseen päätyneiden ja uusien hankkeiden välillä.

Säätiön peruspääoma 29.366,21 euroa on talletettuna Nordea Pankissa peruspääoman arvon turvaavalla tavalla.

Tampereella, 20.4.2009

Hallituksen jäsenet ja asiamies:

Kristiina Jaatinen

Maria Länsiö

Helena Rytövuori-Apunen

Seppo Pohjolainen

Pentti Hämäläinen

Barbro Widing

Stefan Widomski

Tauno Pesola

Kari Kankaala

Eero Holstila

Reijo Määttä

Pertti Paltila